

IN ACEST NUMĂR:

330 turiști români la Moscova

de Maria Cosmetatos și Dumitru Hincu

pag. 3

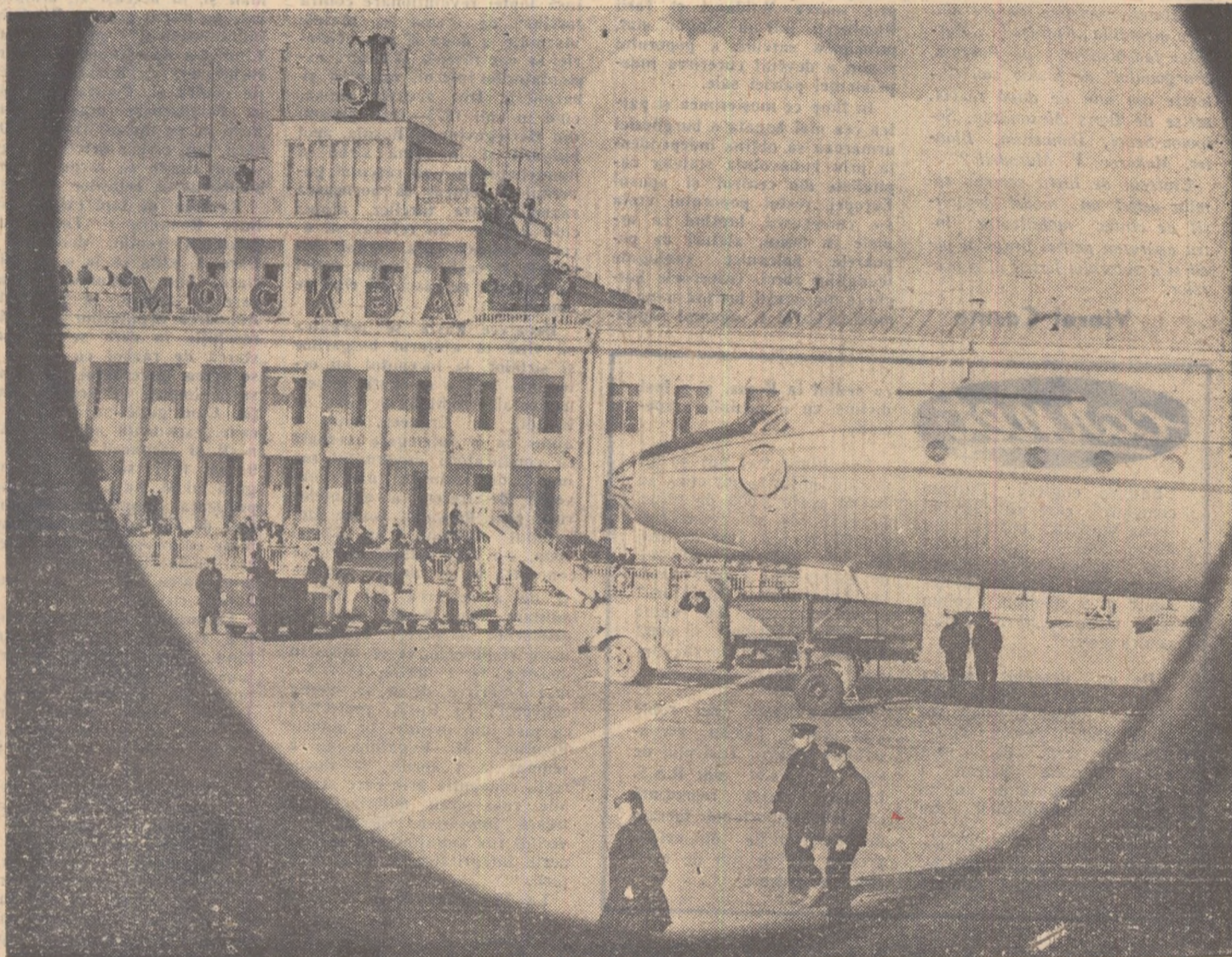
Ei au luptat pentru patrie

Fragment din noul roman al lui
MIHAIL ȘOLOHOV

pag. 4-5

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Aerogara Vnukovo din Moscova. (fotografie luată de pe bordul unui avion „IL-18”).

**La Riga,
în aceste zile**

La 17 mai începe în R.S.S. Letonă Săptămâna culturii românești.

Manifestările care se vor desfășura în cursul Săptămânii culturii românești vor da posibilitate poporului leton să cunoască mai bine viața și realizările României frățești. În felul acesta, relațiile de prietenie care ne unesc se vor adânci și mai mult.

Cultura românească este cunoscută și prețuită în Letonia sovietică. Pe scenele multor teatre din patria noastră s-au jucat și se joacă cu succes piese ale dramaturgilor români, dintre care cităm „Citadela sfărâmată” de Horia Lovinescu, „Steaua fără nume” de Mihail Sebastian și altele. Artiști de frunte ai operei românești ca Zenaïda Pally, Arta Florescu, Ionel Tudoran au cules aplauzele entuziaste ale spectatorilor noștri, care au văzut în ei pe reprezentanții înaltei școli muzicale românești. Filmele românești se bucură și ele de aprecierea publicului leton.

Săptămâna culturii românești va contribui la îmbogățirea imaginii pe care o avem în prezent despre cultura și arta românească. Ne-am străduit ca programul acestei săptămâni să fie cel mai bogat și mai interesant.

Țin să semnez, în primul rând, numărul mare de premiere ale unor piese românești care vor avea loc în aceste zile. Iată câteva exemple: la Teatrul de dramă din Riga se va prezenta „Tache, Ianke și Cadir” de Victor Ion Popa; la teatrul din Liepāja — „Trei generații” de Lucia Demetrius; la teatrul din Valmiera — „Titanic vals” de Tudor Mușalescu.

Muzica românească va fi popularizată pe tot cuprinsul patriei noastre. Formații muzicale de frunte, ca Filarmonica și orchestra Radiodifuziunii letone vor prezenta concerte cu program alcătuit din piese muzicale românești. Chiar în ziua deschiderii Săptămânii culturii românești, va avea loc vernisajul citorva expoziții românești de grafică, gravură etc. Noile producții ale cinematografului românești vor putea fi apreciate de publicul nostru cu prilejul Festivalului filmului românesc.

Deschiderea săptămânii culturii românești va coincide cu constituirea filialei din R.S.S. Letonă a Asociației de prietenie sovieto-română. Relațiile prietenești dintre țările noastre vor cunoaște astfel o și mai mare înflorire.

E. Biron

vicepreședinte al Asociației letone de prietenie și relații culturale cu țările străine
Riga (prin telefon).

ZIUA VICTORIEI ȘI A INDEPENDENȚEI

La 9 mai 1945, deasupra Reichstagului hitlerist flutura steagul roșu al victoriei. Cel mai crâcnos dintre războaiele cunoscute în istoria omenirii luase sfârșit. Germania fascistă capitulase necondiționat. Intreaga lume a răsuflat ușurată. Pericolul care amenința civilizația multiseclară a omenirii fusese înlăturat.

Pentru poporul nostru, această sărbătoare are o dublă semnificație: Ziua victoriei asupra fascismului german coincide cu Ziua independenței patriei noastre.

Prin lupta poporului român pentru independență, prin jertfele ostașilor români și ruși căzuți în bătăliile împotriva ostilor turcești, cu 82 de ani în urmă, țara noastră a scuturat jugul multiseclar al asupritorilor otomani. Iar prin victoria coaliției anti-hitleriste în frunte cu Uniunea Sovietică, prin jertfele date de ostașii sovietici eliberatori și ostașii români în lupta împotriva coruptorilor fasciști, cu 14 ani în urmă poporul nostru și-a văzut împlinite năzuințele sale fierbinți de independență și suveranitate deplină a patriei sale.

Strălucita victorie repercutată de Armata Sovietică asupra fasciștilor germani nu a fost numai o victorie militară. Ea a dovedit în același timp puterea și trăinicia orânduirii de stat sovietice, patriotismul socialist al oamenilor sovietici, coeziunea popoarelor U.R.S.S., unitatea moral-politică a armatei

și poporului, strâns unit în jurul Partidului Comunist al Uniunii Sovietice care l-a condus cu succes în cea mai crâcnă încercare.

De atunci au trecut 14 ani. Dar cu toate că în această perioadă s-au produs în lume schimbări structurale, au mai rămas totuși apologetii ai războiului, care dovedesc că n-au tras toate învățămintele din încercarea grea prin care a trecut omenirea. Amintind cu războiul, acești corbi de pradă uită de fapt că un al treilea război mondial, așa cum a arătat N. S. Hrușciov la Congresul al XXI-lea, ar aduce după sine pierderea totală a sistemului capitalist.

Astăzi, mai mult ca oricând, nu există nici un fel de îndoială că dacă aventurierii imperialiști ar păși pe drumul lipsit de glorie al hitleriștilor și ar declanșa un al treilea război mondial, acesta ar lua chiar de la început caracterul unui război antiimperialist de eliberare a întregii omeniri, ar duce inevitabil la prăbușirea totală a imperialismului.

În aceste zile, oamenii cinștiți din lumea întreagă își pun speranțe în apropiata conferință a miniștrilor Afacerilor Externe, care are sarcina să pregătească terenul în vederea rezolvării principalelor probleme internaționale.

Pe această linie, guvernul U.R.S.S. a făcut și face eforturi deosebite. Propunerile sale de pace sînt sprijinite de mase tot mai

largi din lumea întreagă. Poporul nostru muncitor, care sub conducerea Partidului Muncitoresc Român își făurește o viață nouă, sprijină cu toată hotărârea acțiunile întreprinse de guvernul sovietic în vederea apărării păcii și colaborării internaționale.

Poporul nostru este conștient că numai pacea poate aduce progresul și bunăstarea pentru care luptă cei ce muncesc. De aceea ei muncește cu entuziasm, cu însuflețire, pentru îndeplinirea sarcinilor puse în fața sa de partid și guvern, pentru construirea socialismului în patria noastră.

Dar pentru ca minunata orânduire a socialismului să poată fi construită, trebuie apărată independența țării, trebuie apărată munca pașnică, creatoare a poporului nostru. Această sarcină de cinste revine Armatei noastre Populare, care alături de Armata Sovietică și de celelalte armate ale țărilor socialiste constituie un scut de nădejde al păcii și socialismului.

Poporul nostru înțelege că chează a cea mai trainică a independenței sale naționale este alianța strînsă cu marea Uniune Sovietică, prietenia de nezdruincat cu popoarele frățești ale întregului lagăr socialist.

general maior **Dragnea Marin**

Cîntecele victoriei

Îmi aduc aminte de o scenă trăită în împrejurări cu totul deosebite. Mă aflam în seara zilei de 9 mai 1945 în linia întâia de luptă a unui detașament de descoperire de lângă Brno. După un bombardament în picaj al „Stukas”urilor hitleriste (cîtă sălbăticie în acea ultimă zvircolire a monstrului răpus!) o liniște apăsătoare s-a așternut peste întinderea verde de la marginea orașului cehoslovac. O noapte înstelată, mai senină ca niciodată, ne oferea o priveliște desățătoare. Deodată, către miezul nopții, liniștea a fost zguduită de asurzitorul zgomot al katiușelor și tunurilor sovietice ce luptau alături de noi. Cerul era brăzdat în toate direcțiile de proiectile — trasoare în toate culorile. Curînd se alăturară și mitralierele și pistoalele automate ale infanteriei cu cartușele lor roșii, verzi, galbene, albastre. Parașute luminoase străjuiau cîmpul plin de tancuri hitleriste distruse. Era bucuria victoriei, era simfonia păcii pe care o doream cu toții. Nimeni nu ne anunșase un cuvînt despre capitularea Germaniei. Am aflat totul din jocul scripitor al artiștilor, dar mai ales din cîntecele ostașilor care au răsunat neîntrerupt în noaptea victoriei. A fost un concert emoționant pe care l-am ascultat ore întregi, minunîndu-mă de bogăția repertoriului, de forța cîntecului care a însoțit armata sovietică pînă la victoria finală.

Marșul și cîntecul de masă ostășesc, acest nedespărțit tovarăș de drum al soldatului sovietic, l-am cunoscut pentru prima oară acolo departe, în focul luptei. Am înțeles atunci cîtă forță de mobilizare are muzica, cît de mare este nevoia unui cîntec ostășesc bun, ce ferment revoluționar zace în bogăția unui marș îndrăgît de luptătorul din linia întâia. Le-am cunoscut apoi mai îndeaproape creația prin intermediul spectacolelor Ansamblului de cîntece și dansuri al Armatei Roșii condus de Boris Alexandrov și al Ansamblului Armatei din Sud dirijat de maiorul Blumîn prin numeroasele cîntece transmise la radio, prin vastul repertoriu interpretat de formațiile noastre profesionale și de amatori.

Călit în anii de grea încercare a poporului rus, cîntecul de luptă

a căpătat o glorie unanim recunoscută, încă din veacul trecut. Sînt notorii culegerile de „Cîntece soldătești, căzăcești și marinărești” de G. Albrecht și N. Vesel (1893), „Cîntece clase pentru corurile ostășești” de P. Egorov (1893), „Cîntec pentru ostasi” de E. Svidenko (1896) ș.a.

A urmat apoi o nouă etapă de înflorire a cîntecului ostășesc în anii războiului civil, cînd au răsunat minunatul cîntec eroic despre Ceapaev, „Cîntecul partizanilor”, „De dincolo de pădure” ș.a. În fruntea compozitorilor se situează cei trei maeștri A. Davidenko („Cavaleria lui Budionnii”), Alex. Alexandrov („Marșul eșalonului”, „Cîntecul diviziei de pe Amur”) și A. Novikov („Samovarele”, „Vasia Vasilok”).

Pe baza acestei experiențe artistice, au apărut în Marele Război pentru Apărarea Patriei noi cîntece sovietice. Se pot uita oare melodiile „Katiușei”, „Marșului tanchiștilor” de Pokrass, „Furgonului” de Listov sau cîntecele din anii de după război, scrise de Boris Alexandrov, Soloviov-Sedoi, Dunaevski, Blanter, Makarov, V. Muradelli?

Cîntecul de luptă sovietic rămîne astfel un model desăvîrșit de cîntec mobilizator întru apărarea patriei dragi, a păcii și a viitorului fericit al popoarelor.

Viorel Cosma

M. G. Manizer

Monumentul lui Ceapaev, din Kuibisev

O pagină glorioasă din istoria patriei

După înfăptuirea României prin unirea Moldovei și Țării Românești într-un singur stat, principala sarcină a poporului român a devenit cucerirea independenței patriei sale.

În timp ce moșierimea și partea cea mai bogată a burgheziei urmăreau să obțină independența prin bunăvoința statelor capitaliste din centrul și apusul Europei, restul poporului vroia s-o cucerească, luptînd cu armele în mîini, alături de popoarele balcanice subjugate feudalilor turci. Guvernele burghezo-moșieresti lucrînd mină în mină cu Carol I, agentul capita-

liștilor germani, se opuneau însă luptei revoluționare contra turcilor, de teamă că masele înarmate, a doua zi după victorie, se vor răscula și contra exploatareșilor interni, moșierii și burghezii. Din această cauză, cînd în anii 1875—1876, țărani din Herțegovina și Bosnia, apoi bulgarii și în urmă sirbii și muntenegrenii s-au răsculat, guvernul a refuzat să pornească război contra turcilor, atunci cînd aceștia au refuzat să acorde independența cerută. Armatele turcești au putut astfel să înfrîngă pe răsculați rînd pe rînd.

Deoarece Rusia se pregătea să vină în ajutorul bulgarilor și sirbilor, la începutul lui octombrie 1876 o delegație guvernamentală romînă a mers la Livadia, în Crimeea, unde a ajuns la o înțelegere verbală cu conducătorii guvernului rus în privința încheierii unei convenții de trecere a armatelor ruse prin România, contra Imperiului Otoman. În același timp, s-a luat măsura de a se concentra forțele armate romine și de a se crea noi unități militare. Cu toată opunerea grupărilor moșieresti conservatoare și liberale, ce se aflau în opoziție, la 1 aprilie 1877 s-a luat hotărîrea de a se semna convenția cu Rusia, proiectată cu șase luni înainte. În numele Romîniei, M. Kogălniceanu a semnat la 4 aprilie, la București, convenția prin care armatele ruse erau autorizate să treacă împotriva Turciei, guvernul rus angajîndu-se să respecte integritatea și instituțiile țării.

La 12 aprilie 1877, Rusia a

declarat război Imperiului Otoman și, în aceeași zi, armatele sale au trecut granița Romîniei, îndreptîndu-se spre Dunăre. Cînd și-a dat seama că romînii încheiaseră cu Rusia o convenție contra ei, Poarta a început să bombardeze orașele romînești de pe fîrmlul stîng al Dunării, fapt care a determinat guvernul român să răspundă prin bombardarea cetăților turcești.

Războiul de fapt exista acum între România și Turcia, dar guvernul român, dominat de Carol I, ezita să ia o atitudine clară. Sub presiunea maselor, care se agitau, la 29 aprilie Adunarea deputaților a votat o rezoluție în care se proclama starea de război cu Turcia și se cerea guvernului să ia măsurile impuse de această situație. Cum guvernul continua să ezite, exponenții maselor orășenești și țărănești l-au silit, la 9 mai 1877, să proclame, prin gura lui M. Kogălniceanu, independența completă a Romîniei față de Turcia, în mijlocul unui mare entuziasm popular. Acesta era fructul luptei poporului român pentru libertate și al colaborării cu Rusia.

La mijlocul lui iunie, armatele ruse au trecut Dunărea fiind urmate treptat, peste o lună, și de unitățile armatei romine. La Nicopole, Plevna și Rahova, ostașii romîni și rușii au luptat cu eroism, cot la cot, pentru zdrobirea armatelor turcești. Această colaborare s-a manifestat în special la cucerirea redutei Grivița, cu care prilej romînii și rușii au dat multe jertfe omenești.

După căderea Plevnei, la 28 noiembrie 1877, armatele ruse au putut zdrobi în mai puțin de două luni rezistența opusă de turci în Balcani, în timp ce romînii înconjurau cetatea Vidin. După încheierea armistițiului s-a ajuns la semnarea tratatului de la San-Stefano, prin care Turcia recunoștea, odată cu independența Serbiei și Muntenegrului, și independența Romîniei.

Prin recunoașterea suveranității sale, România s-a putut dezvolta de aici înainte într-un ritm mult mai rapid. Însă independența n-a folosit decît celor două clase exploatare, burghezia și moșierimea, care s-au îmbogățit prin intensificarea exploatareii muncitorimii și țărănimii. Lupta pentru progres, părăsită de burghezie, a fost preluată de clasa muncitoare, care și-a luat sarcina istorică de a desființa orice exploatare a omului de către om.

Luptînd sub conducerea Partidului Comunist, oamenii muncii din România au pregătit răsturnarea dominației burghezo-moșieresti și făurirea noii ordini.

Constructorii noii societăți socialiste nu uită lupta înaintașilor lor care, prin jertfele de sine făcute la Grivița, Rahova și Vidin au asigurat, la 1877-1878, primul pas către eliberarea patriei noastre. Ei nu uită, de asemenea, că independența din 1877 și eliberarea din 1944 s-au făcut cu sprijinul și jertfele ostașilor ruși și sovietici.

conf. univ. Vasile Maciu

carnet

Editura engleză: „Putnam company”, care editează în limba engleză operele lui Mihail Șolohov, are în proiect tipărirea volumului doi din romanul „Pămînt dește-lenit” și a primului volum din trilogia „Ei au luptat pentru patrie”.

De un deosebit succes s-au bucurat în Italia concertele violoncelistului sovietic Daniil Șafran. Ziarul „Tempo” scrie că „prin concertele sale, Șafran a înscris o pagină de aur în cronică Filarmonicii din Roma”.

Daniil Șafran a fost ales membru de onoare al Academiei Internaționale de artă

cu sediul la Roma, și a fost distins cu o medalie specială.

În ultimii trei ani și jumătate editurile sovietice au tipărit peste 3.000 de titluri de cărți ale unor scriitori din 55 de țări, într-un tiraj total de peste 257 milioane de exemplare. Numai revista „Inostrannaia literatura” a publicat peste 356 opere ale unor scriitori și poeți francezi, chinezi, arabi, indieni, americani, cehi etc.

Șase milioane de ruble s-au alocat pentru reconstruirea clădirii Teatrului de operă și balet din R.S.S. Letonă. Aceasta reprezintă cea mai importantă lucrare de reconstrucție din ce aproape 100 de ani de existență a teatrului.

VITRINA

MELEAGURI DRAGI

Istoricile evenimente ale anului 1929, anul marii colituri din istoria statului sovietic, i-au prilejuit lui Șolohov concepția și realizarea monumentalului roman al ogorului desțelenit. Dar lupta pentru înfăptuirea acestui țel revoluționar a fost precedată de frământări resimțite în toate straturile sociale. Vissarion Saianov și-a propus să surprindă în romanul său tocmai această fază pregătitoare, ajunul marilor înțeleștări care au

Vissarion Saianov: „Meleaguri dragi”, E.S.P.L.A. — Cartea Rusă, 1959.

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 6 telefon 13.93.10.

ABONAMENTE:

pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni, 20 lei; pe un an, 40 lei.

duș la transformarea „meleagurilor dragi” ale patriei socialiste. Moartea autorului în luna ianuarie 1959 l-a împiedicat să-și desăvîrșească opera; totuși prima ei parte, apărută de curînd în traducere romînească, alcătuiește un întreg de sine stătător, care ne dă imaginea artistică a frământărilor amintite.

Romanul, conceput pe mai multe planuri de acțiune, care se întretaie și se împletesc, oglîndește viața însăși cu multiplele ei aspecte, în toată varietatea surprizelor ei neabătute. Pe un prim plan se situează acțiunea oamenilor celor mai înaintați de la uzina leningrădeană „Starii mehaniceski” și în special de la atelierul de tractoare pentru înzestrarea colhozurilor și sovhozurilor cu mașinile de trebuință imediată. Comuniștii, comsomoliștii, secretarul biroului de celulă, toți își dau seama de necesitățile momentului

istoric. Dar podul rulant al secției de tractoare continuă să se defecteze, mașinile care ies din atelier sînt impropii sub ochii indiferenți ai directorului Bogdanov și ai adjunctului său tehnic. Birocrațismul, vechile năravuri, comoditatea, frînează mersul înainte al întreprinderii. Cîțitorul urmărește cu emoție etapele luptei, pînă la formarea brigăzii comsomoliste de șoc a lui Burkov, care și-a luat sarcina eroică a lichidării lipsurilor. Dar și după constituirea brigăzii, cite eforturi pentru a o aduce la unitate! Brigada nu triumfă decît după ce li s-a insuflat tuturor membrilor ei o disciplină de fier și o atitudine de devărat comunistă față de muncă. Victoria lui Burkov a demonstrat pînă la urmă netemeinicia stingistă a „comunelor de producție”, concepție cuibărită, la un moment dat în producție, după ce a te

modele de acest soi dăduseră faliment. Victoria primelor tractoare izbutite ieșite din mîinile vrednicilor comsomoliști a fost rezultatul numeroaselor strădani duse pe mai mult planuri, pînă în sferele înalte ale Consiliului Superior al Economiei Naționale. Elementele burgheze infiltrate în aparatul de stat au ținut multă vreme lucrurile pe loc. Aducerea noului conducător Efremov, vechi luptător comunist din timpul războiului civil, avea să schimbe fundamental situația. Prima ședință prezidată de el se transformă imediat într-o discuție, care pune față în față oameni cu vederi opuse; pe de o parte, concepțiile vechi, ilustrate de oameni ca profesorul Romanov, fost menșevic și specialist rutinier, susținut de birocații ca adjunctul Kirtimov; pe de altă parte, luptătorii căliți ca Efremov, căruii i se alătură comuniștii cei

mai înaintați și vechii specialiști cinstiți ca profesorul Prozorovski. Dar eroii cărții, fiecare la locul lui mai mare sau mai mic din producție, nu duc numai lupta cu dușmanul comun care se împotriveste în fel și chip mărețelor transformări. Ei duc și o luptă cu ei înșiși, cu influențele dăunătoare din jurul lor. Astfel Stepan, ieșit dintr-o veche familie muncitorească, s-ar simți atras de apucăturile mic burgheze ale unor din colegii săi de la școala medie, dacă viața în fabrică nu l-ar ajuta să se regăsească pe el însuși.

Cartea lui Saianov nu este numai romanul unor zori de luptă, dar și un roman al dragostelor împărțite sau neîmpărțite. Eroii lui Saianov iubesc și, de cele mai multe ori, sentimentele lor sînt curate și sincere.

Al. Dimătriu-Păușești

„Sovietele construiesc o lume nouă în Siberia”

Ziarul american „New York Times” publică o serie de articole ale corespondentului său la Moscova Max Frenkel, care a întreprins recent o călătorie prin Siberia.

Reproducem mai jos, cu unele prescurtări, primul articol din această serie, intitulat „Sovietele construiesc o lume nouă în Siberia. Uriașa regiune constituie principalul atu în competiția pentru a întrece Statele Unite”. Deși autorul articolului plătește tribut prejudecăților și obișnuirilor născociri antisovietice, însăși apariția acestor articole în „New York Times” constituie o mărturie a marelui interes care se manifestă în S.U.A. față de grandioasele transformări ce se înfăptuiesc prin voința oamenilor sovietici pe vasta întindere siberiană.

În legendara țară de dincolo de Urali, cunoscută lumii sub numele de Siberia și pe care mulți și-o imaginează superficial ca pe un pământ aspru, s'erp și nelucrat, — se făurește o viață nouă. Aceasta va fi lumea sovietică de care vor trebui să țină seama campionii vechii Lumi noi — din suburbiile orașelor, de pe riul Yukon, din Washington.

De la munții Urali, de unde începe Asia, până la Marea Behring, unde se termină Alasca, pe un teritoriu uriaș de o dată și jumătate mai mare ca teritoriul Statelor Unite, există bogății pe care nu și le-au putut imagina și până la care n-au putut ajunge cuceritorii de mai înainte; clima aspră a acestei țări nu o suportă oricine.

Veacuri de-a rândul, toată lumea, inclusiv stăpînii ruși ai acestui pământ, socoteau Siberia ca un ținut al exploratorilor, ca un pustiu de gheață, loc de exil pentru drojdia societății, pentru răzvrătiți și pentru revoluționari primejdioși.

Comuniștii sovietici au înțeles că Siberia este o imensă comoară, cheia spre realizarea visurilor lor de belșug.

Ceea ce în mod curent se înțelege prin noțiunea Siberia, cuprinde de fapt mai multe părți componente: Uralul, Siberia apuseană, Siberia răsăriteană, Extremul orient sovietic; în componența ei intră Republicile autonome Bureația și Iakutia, precum și un fenomen atît de neobișnuit cum e Regiunea autonomă evreiască (Birbidjan), și multe altele.

Lucrul cel mai important pentru conducătorii comuniști, fâuritori de planuri și vizitatori, este faptul că Siberia reprezintă a douăsprezecea parte din întreaga suprafață terestră a globului, în timp ce populația ei reprezintă mai puțin de a suta parte din populația globului — ceva mai mult de 20 milioane bărbați, femei și copii care pun prmele pietre la temelia unui marelui și, cum consideră mulți dintre ei, istoric edificiu.

În următorii șapte ani, Moscova va aloca pentru dezvoltarea Siberiei 4 din fiecare 10 ruble investiții. Cu ajutorul barajelor ce vor fi construite se va obține de două ori mai multă energie electrică decît la Grand-Cooly; se va produce o cantitate de cărbune și oțel la care nici nu poate măcar să viseze Ruhrul. Acum toate acestea nu sînt visuri, ci proiecte. Insoțitoarea avionului care străbate pusta siberiană, exclamă: „Urați, tovarășii! Sinteți ruși. Trebuie să ne grăbim, trebuie să fim primii — primii în toate. Să nu pierdem vremea, trebuie să fim primii!”

Și cu toții urcă grăbiți scara mobilă. Iată un geolog încălțat cu cizme de cauciuc, într-o mină cu

două roci cristaline, aduse din Arctica și cu un băiețel cîrn, blond, în cealaltă. Se duce să-și petreacă în Siberia concediul de 8 luni ce i-a fost acordat după o expediție grea, lată și un inginer minier, un bărbat mustăcios, de vîrstă mijlocie, încălțat cu cizme de călărie. Acesta se întoarce în Siberia pentru că copiii săi au crescut, iar el a pierdut orice interes pentru „confortul european”. Iată și un lînar uscățiv, cam cu chef, care gesticulează într-ună cu minile sale aspre: „Sînt un simplu muncitor, un muncitor obișnuit, dar cu aceste mîini vom face totul!”

Avionul lunecă pe pista înghețată, saltă puțin și în sfîrșit ia înălțime. O clipă doar, mai zărim dedesubt căsuța din birne și de pozitul de combustibil; apoi, cit vezi cu ochii — o cîmpie albă presărată ici-colo cu brazii, cedri, plopi.

În decursul celor 50 de ore de zbor de-asupra Siberiei vezi pulea vetea 50 de peisaje siberiene din cele mai diferite: stepă, taiga sau tundră, riuri lenese și piraie repezi de culoarea opalului; munți tineri, înalți de o milă și coline bătrîne.

Cine-ăr merge prin aceste locuri ar da peste zone de cernoziom fertil, de pământ semiînghețat, sau de regiuni veșnic înghețate. Prin fereastra avionului cu reacție sovietic se vede însă un ocean de pământ; la viteza de 10 mile pe minut se zăresc doar luminițele vreunei case, sate și orașe izolate care abia se deosebesc de stelele de pe cer...

Străinul care la mijlocul lui martie sosește pentru prima oară în Siberia, la Irkutsk, trebuie să arunce cit colo șuba pe care grijuliu a îmbrăcat-o, la insistențele moscovitilor. În următoarele două săptămîni el va trebui să renunțe și la un mare număr de prejudecăți despre Siberia și oamenii ei.

Dacă străinul are prilejul să simtă aici iarna, nu e mai puțin adevărat că tot aici el simte și soseirea primăverii. Deși viața îi pare rece și aspră, mulți dintre bărbații și femeile de aici radiază căldură, mîndrie și speranță.

Intr-adevăr, sute de siberieni, asemeni locuitorilor de pe întreg cuprinsul Uniunii Sovietice, primesc zilnic apartamente noi...

Dacă te pierzi în mulțime și intri în discuție cu oamenii, vei primi răspunsuri intrucitive neașteptate. Străinul nostru a avut suficiență libertate să pună întrebări... Iată, de pildă, ce i-a spus un mecanic de avion:

„Traiul la Moscova este desigur mai bun. Dar iată cum stau lucrurile la noi. Cu cîțiva ani în urmă, de pildă, dacă-ți cumpărai o stofă mai bună îți puteai lucra la Irkutsk un costum frumos în

două săptămîni; acum, însă, cusuțul durează trei luni. La Cita un frigider se mai poate cumpăra destul de ușor; aici însă lucrul e mult mai complicat. De ce? Pentru că oamenii au acum și bani, și dispoziție, și timp. Toți vor să-și cumpere frigidere. Toți vor să-și facă haine. Da, faptele sînt fapte și noi construim. Numai de ar fi pace. Dați-ne răgaz 20—25 de ani și o să vedeți cum o să trăim!”

M. A. Lavrentiev, președintele filialei siberiene a Academiei de Științe a U.R.S.S., se adresează în coloanele zărilor din Moscova „eminenților noștri academicieni și talentatului nostru tineret”: „Veniți la noi în Siberia pentru a visa, a cuteza și a munci alături de noi!” Iar K. A. Sadolnikov, președintele colhozului „Drumul lui Ilici” de lângă Irkutsk le spune într-o broșură țărănilor: „Veniți la noi”, oferindu-le cite două-trei vaci în folosință individuală, un credit de 6.000 ruble și materiale necesare construirii unei case noi pe pămîntul acesta aspru.

Unii vin, alții se întorc. Țărăni sînt cel mai greu de conștinși. Tîneretele fete sînt chemate să se alăture bărbaților. Dintre aceștia, unii își vor spune că s-au stabilit aici „după război” sau „după terminarea serviciului militar”. Indiferent cînd și cum au ajuns aici, ei te asigură că nu vor să mai plece de aici, unde munca e frumoasă și unde tineretului i se deschid largi posibilități, unde există „cel mai curat aer din lume”.

Cînd la Moscova, care nu-i numai capitala Uniunii Sovietice, ci totodată și a Republicii Ruse ce cuprinde întreaga Siberie și Extremul Orient pînă la Oceanul Pacific, se vorbește despre bogățiile acestui ținut, se citează date statistice uluitoare și uriașe planuri economice. În același mod se exprimă și autoritățile locale.

Cu adevărat, acolo se găsesc de toate: uriașe rezerve de energie hidroelectrică ieftină, cărbune, minereu de fier, lemn, aluminiu, aur, volfram, nichel, cobalt, mică, grafit, asbest, zăcăminte diamantifere recent descoperite.

Au și fost elaborate planuri de construire în Siberia a unor puternice uzine metalurgice, a unor uriașe construcții hidroenergetice, a industriei chimice bazată pe extracția și prelucrarea gazelor naturale, planuri de construire a unor căi ferate electrificate și a unor noi șosele.

Dacă această regiune are nevoie de ceva, atunci are nevoie de oameni, în special de lucrători calificați, mai ales constructori de căi ferate și șosele, are nevoie să fie îmbunătățit transportul fluvial, să fie dezvoltată o agricultură intensivă (așa cum afirmă oamenii de știință, pămîntul este aici destul de fertil pentru a alimenta uriașă industrie a viitorului), are nevoie de mai multe întreprinderi de mărfuri de consum, de locuințe bune, de canalizare, trotuare, de lumină electrică pe străzi.

Nu, Siberia nu este un ținut înghețat. Ea poate fi excesiv de friguroasă și excesiv de secetoasă, dar și excesiv de darnică.

Max Frenkel

Moscova. De 1 Mai în Piața Roșie.

Un reportaj de la trimișii noștri speciali

330 de turiști romîni la Moscova

Cine n-a văzut măcar o dată un film al parăzii militare și al demonstrației de 1 Mai în Piața Roșie din Moscova! Iată întii coloanele nesfîrșite și multicolore... Apoi așteptarea înfrigurată a invitațiilor de la tribunele din Piață, în sfîrșit cele zece bătăi melodioase ale ceasului din turnul Spasski și începutul solemn al parăzii, după care urmează tălăzirea poporului Moscovei...

Pentru cei 330 de romîni care au vizitat Uniunea Sovietică cu „Trenul prieteniei” toate acestea au însă acum înțelesuri înțînît mai adînci și mai întîme, se contopesc în niște aduceri aminte ce nu-și vor pierde multă vreme prosperității și fărmecele lor inițial. Pentru că sărbătorirea lui 1 Mai la Moscova nu înseamnă numai o paradă militară și o grandioasă demonstrație a oamenilor muncii — țărăni egali în lume prin amploarea și însușirea ei — ci deopotrivă un freamăt care durează mai bine de o săptămîină al metropolei cu șapte milioane de locuitori.

Cînd turiștii romîni au sosit la Moscova, în după amiaza zilei de 27 aprilie, pe multe clădiri începuseră să fluture steaguri roșii. În atmosfera orașului se și simțea apropierea unei mari sărbători.

Apoi, treptat, milioanele de moscoviți au fost cuprinse de o adevărată febră a cumpărăturilor: cadouri, îrguieți pentru zilele cînd magazinele urmau să fie închise și achiziționarea a tot felul de atribute indispensabile pentru marea demonstrație — baloane, insigne, flori, batucuri colorate.

Iar cu o zi înainte de 1 Mai n-a mai fost chip să-ți dai o întînire cu cineva; toată lumea trăia sub semnul lui 1 Mai. „Vi zăuște, praznicinîie dni” — (Știți, sînt zile de sărbătoare) era un leit-motiv care exprima un impresionant sentiment general, o conștiință colectivă a semnificației lui 1 Mai, care i-a impresionat puternic pe cei 330 romîni aflați atunci la Moscova, ca și desigur pe toți ceilalți străini veniți să viziteze capitala Uniunii Sovietice.

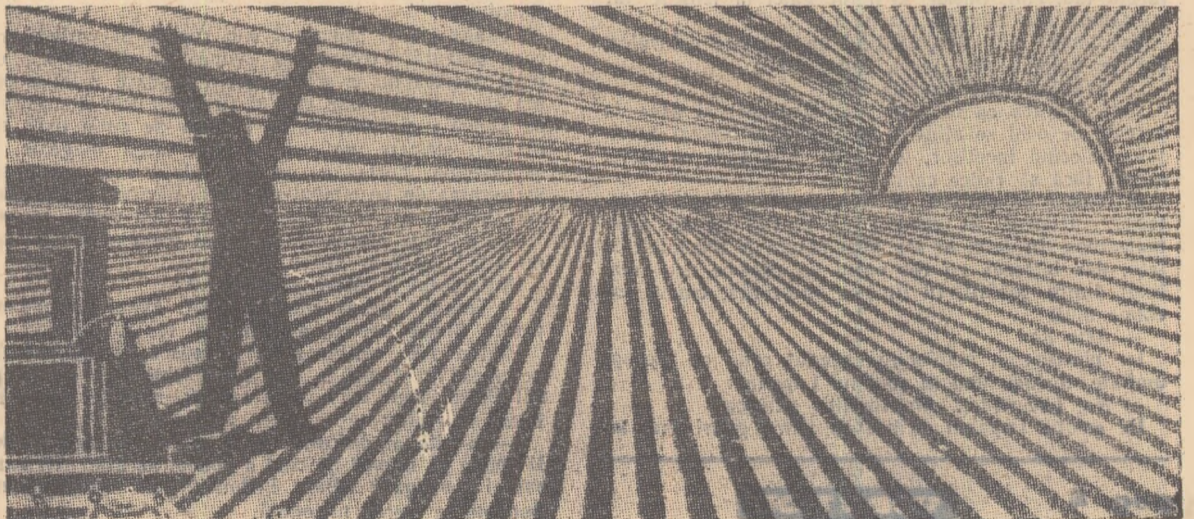
În dimineața zilei de 1 Mai turiștii romîni au avut parte de o veste îmbucurătoare: li s-a adus la cunoștință că vor putea urmări parada militară și demonstrația oamenilor muncii, din Piața Roșie. De altfel, nici n-aveau de făcut mult drum pînă acolo, dat fiind că participanții la „Trenul prieteniei” au fost găzduiți în timpul șederii lor la Moscova la hotelul „București” — aflat în imediata apropiere a Kremlinului, așa dar în plin centrul capitalei sovietice.

Și, la urma-urmei, chiar dacă depărtarea ar fi fost mare — și într-un o așa ca Moscova distanțele între două puncte pot fi considerabile — tot nu s-ar fi sînchisit prea mult. Căci în cele 7 zile pe care le-au petrecut la Moscova, turiștii romîni au realizat probabil adevărate recorduri de marș — în afara programului olerit de „Inturist”, care le-a pus la dispoziție autobuse confortabile. Pentru un turist din „Trenul prieteniei”, ziua începea odată cu zorile, dar se termina după miezul nopții; fiecare căuta să vadă cit mai mult, să înmagazineze cit mai multe imagini, viitoare amintiri. După care trebuia numai adăuga că, chiar de a doua zi după sosirea la Moscova, turiștii din „Trenul prieteniei” n-au încercat de fel simțămîntul de fi-rească stînghereală pe care-l ai atunci cînd vii pentru prima oară într-un oraș necunoscut. Fuseseră întîmpinați pe tot parcursul cu atîtea sincere și calde manifestări de frățietate, li se arătase atîta binevoitoare atenție, se văzuseră inconștințați de atîtea fete zîmbitoare, așa încît de mirare ar fi fost dacă s-ar fi simțit înstrăinați.

Cînd au ajuns la locul ce le fusese indicat, turiștii romîni au avut și o altă surpriză plăcută: alături se mai aflau amplasate grupuri masive de turiști din R.D.G., Cehoslovacia, R.P. Ungară, Mongolia. Așa încît, în doi timpi și trei mișcări s-a organizat un mic Festival. A început schimbul de insigne, de autografe, de adrese, fotografiile erau trase din toate părțile... Apoi grupurile s-au amestecat, iar cînd a început trecerea coloanelor de manifestanți, nu puțini au fost germanii și cheii care scandau împreună cu romîni: R.P.R. — U.R.S.S. sînt în veci prietene.

Maria Cosmetatos
Dumitru Hincu

(continuare în pag. 10-a)

Ei au luptat pentru patrie

Pe cer, spre apus, atirna aproape nemișcat un norișor alb, cu tiv trandafiriu. Vântul sprintar se zbenzua în jurul conturului său inegal, zimțat, dărâcînd marginile scâmoșate. Deasupra norului trecură către miez-noapte patru avioane „Messerschmidt” și se lăsară vertiginos în picaj undeva, dincolo de sat. După puțină vreme vântul aduse clăntănitul des și sec al mitralierelor și zgomotul infundat de explozii.

— Or fi prins pe careva pe drum. A scăpat de ne-cazuri — spuse un ostaș înalt, cu git lung, mare meșter în preparatul racilor.

Lopahin ridică capul pentru o clipă, ascultă exploziile apropiate, apoi îl plecă din nou, continuînd să scuipe pe cizme și să le frece stăruitor și îndesat cu o fișie lungă, tăiată din poalele unei mantale nemțești.

Soldatii se instalară sub șopron. Numai în cămășile murdare, leoarcă de sudoare, se apucară să-și cîrpească tunicile rupte în coate, decolorate, pantalonii și mantalele, să-și dreagă cum îi taie capul cizmele și ghețele purtate prea mult, scilicite. Cineva găsi prin vecini niște scule de cizmărie, o pereche de calapoade vechi și sfoară. Kopitovski, care se dovedi un cizmar destul de bun, își bătu pîngelele, privi nemulțumit la grămada de încălțăminte care-l aștepta, și izbucni furios: „Da’ ce-s eu, atelier de cizmărie? Și-au găsit prostul să le lucreze pe daiboje! Chiar mă și pregătesc să bat cu ciocanul pînă-n zori!” Șe-dea pe un ciot de copac, cu picioarele depărtate, îmbrăcat numai în niște izmene rupte, și bătea cu în-verșunare în talpa cizmei lui Nekrasov cuie grosolane din lemn de mesteacăn. Nekrasov ședea alături, pe pămînt, cu picioarele încrucișate, și minuind ne-îndeminatic un ac gros și strîmb, se chinuia să as-tupe cu un petic gaura cit toate zilele de la pantalonii lui Kopitovski. Cusătura ieșea anapoda și Kopitovski, întrerupîndu-se din lucru, îl ocări:

— Nu, Nekrasov, degeaba te ții croitor, că nu-i nimic de capul tău! Ești bun să faci hamuri pentru cai de povară, nu să cîrpești pantaloni soldățești așa de nobili. Ce, asta-i lucru? Bătaie de joc, nu lucru! Cusătura groasă de un deget! Ești cîrpati, nu croitor!

— Care pantalonii nobili, nu cumva ai tăi? — se minună Nekrasov. — Ți-e și scîrbă să-i ții în mină! Iar eu îl cîrpec, mă chinul, am stricat pentru ei două săculețe, și tot nu știu cînd am să-i termin... Ție îți trebuie pantalonii de tablă ca să te simți la largul tău. Hai, Sașka, să-ți fac găici la izmene, iar pantalonii să-i dăm pe foc, vrei?

Kopitovski clipi des, căutînd un răspuns usturător, dar în timpul asta cineva spuse tare:

— Fraților, vine stăpîna casei.

Toți amuțiră ca la comandă. Douăzeci și șase de perechi de ochi se ațintiră spre porțiță. Numai Strelțov, fluierînd încetșor, își vedea liniștit de curățatul armei, fără să ridice capul.

O femeie de statură nemaipomenit de înaltă, vin-joasă, trușeșă, se apropia de porțiță cu un mers majestuos. În felul ei era bine făcută și frumoasă la față, dar întrecea cu cel puțin un cap pe cel mai înalt dintre soldați. În liniștea încordată, cineva exclamă uluit:

— Asta da!

Iar plutonierul, holbindu-și sperlat ochii cu pleoape umflate, îi dădu una în șold lui Lopahin:

— Na, bucură-te... Am înghițit gălușca!

De emoție Lopahin strînse cu patru găuri mai în-

colo cureaua care începu să pîrîie, își îndreptă grăbit culele bluzei, apoi scoase casca și-și netezi părul cu mîna. Incordat tot, ca un cal de luptă cînd aude sunetele trompetai, petrecu cu ochi strălucitori femeia voinică ce străbătea curtea cu pași largi.

Plutonierul dădu din mîini deznădăjduit:

— S-a dus dracului totul! Mă duc acum la președinte și-i arăt eu cum să-și bată joc de noi cîinele afurisit!

Lopahin întoarse spre ei privirile împrăștiate și-l întrebă nemulțumit:

— De ce te agiți?

— Cum de ce? — se înfurie plutonierul. — Nu vezi cine vine?

— Văd. O femeie ca toate femeile. Cu fustă și toate celelalte... O minune — nu femeie! — explică Lopahin plin de admirație.

— Femeie ca toate femeile! Minune cu fustă! — îl înșină plutonierul furios. — Asta-i monument, nu femeie. Ai priceput? Mi-e și frică să mă uit la ea! Înainte de război am văzut una ca ea la expoziția agricolă din Moscova. Este acolo la intrare o femeie de piatră, o statuie; ei, află de la mine că n-o întrec pe asta. Face și dumnezeu cite una, ptuu! — Scuișind și injurînd, plutonierul îl trase pe Lopahin în colțul șopronului și-l întrebă în șoaptă: — Și acum ce-o să facem? Ne mutăm?

Lopahin zîmbi îngăduitor și ridică din umeri:

— Ce vorbești? De ce să ne mutăm? Ba rămîne așa cum am stabilit cu tine. Sarcina-i aceeași.

— Freacă-te la ochi, Lopahin, și uită-te la eamai bine! Abia-l ajungi cu capul la umeri.

— Ei și?

— Ești prea scund pentru ea, nu pricepi?

Văzînd fața îngrijorată și chiar puțin speriată a plutonierului, Lopahin zîmbi fără să-și mai ascundă disprețul:

— Ai îmbătrînit și tot nu știi ceea ce știe orice femeie...

— Și ce nu știu, mă rog?

— Că păduchele mic pișcă mai al dracului, ai în-țeles?

Clintit puțin în îndoielile lui, plutonierul se uită țintă la Lopahin cu respect ascuns, mirîndu-se în sinea lui de nepăsarea și siguranța mitraliorului. Iar Lopahin răspunde mijindu-și ochii a zîmbet:

— Ai învățat vreodată istoria antică, tovarășe plutonier?

— N-am avut ocazia. În meseria mea de timplar n-avea la ce să-mi folosească. De ce întreb?

— În vechime a existat un conducător de oști pe nume Alexandru Macedon; el avea o lozincă pe care a folosit-o mai tîrziu și un roman, Iulius Cezar: „Am venit. Am văzut. Am învins”. Eu mă conduc după lozincă asta, așa că statura gazdei noastre nu mă sperie de loc. Imi dați voie să intru în acțiune, tovarășe plutonier?

— Intră, intră, n-am nimic împotriva, nu vezi că altă ieșire din situație nu există? Dar ascultă la mine, minerule: nu mori tu de moarte bună...

Plutonierul clătină îngrijorată din cap, dar Lopahin îi făcu strengărește cu ochiul și-și puse mîna grea pe umărul uscat, de bătrîn, al tovarășului său:

— Totul o să fie în regulă. Nu te fac de ris nici pe tine, nici pe mine! Fii liniștit!

★

Lopahin depuse eforturi eroice ca să-i fie gazdel pe plac: îi ajută la udatul grădinii, și cînd căra apă de la fîntînă nu mergea așa cum se cuvine unui bărbat în toată firea, ci țopăia în trap mărunt în fața femeii care călca rar și apăsat; despica lemnele cu ațita foc, că așchiile uscate de arîn zburau în toate părțile ca niște stropi de chihlimbar; fără să stea la gînduri își scoase cizmele lustruite ca oglinda, își su-fleacă pantalonii și se apucă zelos să rînească grajdul intrînd în bălegar pînă la glezne. Gazda primea cu dragă inimă serviciile, se uita șiret la Lopahin care-și ieșea din piele, zîmbînd numai cu ochii ei frumoși, cenușii, și din cînd în cînd întorcea capul pentru a îndrepta cu o grație greoaie basmaua albă. Dacă ar fi văzut Lopahin în aceste clipe zîmbetul ei cu țife, atotștiutor...

Cealalți ostași rămăseră sub șopron și vorbeau cu voce scăzută. Fiecare era ocupat cu cite ceva, cu toate acestea nu le scăpa nici o mișcare a lui Lopahin și a gazdei. Dar mai abilită decît toți îl urmărea pe Lopahin plutonierul. Se așezase pe cutia unei se-cerători stricate, pe care o găsi lîngă magazie, și supraveghea curtea ca un comandant care urmărește înclăstarea de pe cîmpul de luptă. Făcîndu-le băieților cu ochiul, mitraliorul Vasili Hmîz îl luă peste picior:

— Tovarășe plutonier, aveți un binoclu de general, nu alta! Cu asta vedeți...

Plutonierul îl întrerupse enervat:

— Ține-ți gura, cîine afurisit. Omul se omoară pentru binele nostru, al tuturor, iar tu latrî.

Plutonierul continua să privească cu neîncredere acțiunea lui Lopahin, dar cînd femeia îl strigă pe mitraliorul ager cu o voce adîncă, mîngîietoare, iz-bucni înveselit:

— Ia uite al dracului! Știe să lucreze cu femeile! Ți spune pe nume! Și cînd a apucat să ale? Ați auzit cum l-a strigat? „Piotr Fedotici!” Al naibii miner! Asta nu se pierde niciodată.

— S-a prins! — exclamă mulțumit Nekrasov, arătînd spre gazdă și împingîndu-l ușor cu cotul pe plutonier.

— Se prinde, se prinde! Și de ce, mă rog ție, nu n-ar prinde? Flăcăul e un adevărat erou, iar statura, ei... ce contează statura... Muierii ăștea i-ar trebui un bărbățoi cît un pilon de pod, sau doi flăcăi pe cînstă, bătuți în cuie unul peste altul, pentru ca cel de deasupra să ajungă pînă la ea. Lopahin are alte arme, afurisitul! Nu degeaba se spune că păduchele mic pișcă al dracului! El o dă gata cu eroismul, ca comandantul ăla... — Plu-tonierul strînse buzele, se uită la Nekrasov și-l întrebă pe neașteptate: — Ai învățat vreodată istoria veche?

— Eu știu carte puțină — răspunse Nekrasov oftînd cu părere de rău. — N-am apucat să termin nici școala primară din cauza țarismului blestemat și a sărăciei părinților mei! Istoriile vechi nu le cu-nosc, n-am avut de-a face cu ele. Ce nu știu — nu știu, nu-mi place să mă laud.

— Păcat că n-ai învățat, păcat! — spuse pluto-nierul cu imputare în glas și-și răsuci mustața cu aerul că-i conștient de superioritatea sa... Nici mie nu mi-a fost ușor în copilărie să-mi bat capul cu fel de fel de științe. Aveam de învățat uneori o istorie veche, sau una nouă, sau vreo știință grea ca geo-grafia, și să mă crezi — simțeam că mă iau ame-țelile. Dar trebuie să treci peste toate ca să devii din ce în ce mai învățat. Ai înțeles?

— Sigur că am înțeles, — repetă abătut Nekrasov, strivit de cultura plutonierului, pe care înainte, prins cu luptele, n-o prea observase.

— Uite, de exemplu, în vechime a trăit un coman-dant vestit, Alexandru... Alexandru... Ei, a dracului minte! I-am uitat familia... Mintea de bătrîn — ca mineca scurtă... Alexandru...

— Suvorov? — adăugă sfios Nekrasov.

— Nici un Suvorov, ci Alexandru Macedon, așa-l cheamă. Abia, abia mi-am adus aminte, lua-l-ar toți dra-cii! A fost înainte de Suvorov. Alexandru ăsta lupta așa: una, două — și gata victoria! Și primele cu-vinte pe care le spunea dușmanilor erau astea: „Am venit. Am văzut. Am însemnat”. Și lăsa niște semne, cîinele afurisit, că după asta o sută de ani dușmanul nu-și mai putea veni în fire! Și pe cine n-a bătut! Și pe nemți, și pe franțuji, și pe suedezi, ca să nu mai vorbesc de tot felul de italieni. Numai cu Rusia nu i-a mers, a venit pînă aici și a făcut calea-ntoarsă. Și-a găsit nașul!

— Dar ce nație era? — se interesă Nekrasov.

— Cine? Alexandru? — Întrebarea asta neaștep-tată îl surprinse pe plutonier. Se gîndi îndelung zbur-

desen de Tia Peltz

lindu-și mustața, încrețind chinuitor fruntea, și îngaimă: — A dracului memoriei! Omul bătrîn ca și ciinele bătrîn: îl strigi Serko, iar el nici nu mișcă din coadă, și-a uitat numele, săracul... — Plutonierul mai tăcu puțin, gîndindu-se, apoi spuse hotărît: — Avea nația lui.

— Cum așa — a lui? — se miră Nekrasov.
— Așa bine, a lui și gata. Ai înțeles? Așa scrie în istoria veche. A avut nația lui care a dispărut pînă la ultimul om, de n-a mai rămas nici urmă. Da' asta n-are importanță. Uite cum ne-am adus aminte cu Lopahin de Alexandru ăsta: eu îi spun, vezi, Lopahin, nu-ți aprinde paie în cap cu stăpînica noastră, nu ne lăsa flămînzi, iar el afurisitul, ride și-mi răspunde: „Eu obișnuiesc să fac ca Alexandru Macedon: am venit, am văzut, am însemnat“. Ei, îi spun eu, să te audă Dumnezeu, iar dacă-i vorba de însemnat, fă-o așa ca stăpînica să ne ospăteze cel puțin cu o oiță. Mi-a promis că o să mă asculte. Și după

totul iernii și tot nu capeți! Se vede treaba că-i un colhoz de foști chiaburi... Ala ce face, s-a oprit? Nu-l mai aud.

— A ocupat poziții înaintate, totuși nu va trece! — șopti rîzînd Hmiz.

— Tinere, viața de front te-a stricat de-a binelea. Văd că ești incorigibil — se indignă Akimov.

— Lasă vorba! — șopti răgușit plutonierul.

— Ce se sîsîie aici ca un gînsac? Să-și vadă de bătrînețe, la ora asta treaba lui e să doarmă buștean. Asta-i fiară, nu plutonier.

— Ți-arăt eu miine fiară! Crezi că nu te-am cunoscut după glas, Nekrasov? Degeaba ți-l schimb, tot una te recunosc.

— Nu se mișcă! Ce dracu se moșmondește acolo? Lepra! Pînă iese în linia întîia, scoate sufletul din

Fragment din noul roman al lui MIHAIL ȘOLOHOV

cum vezi, treburile merg strună. Ai auzit cum a vorbit cu el? „Piotr Fedotici, dați-mi căldarea“. În primul rînd — Piotr Fedotici, în al doilea rînd — dumneavoastră. Asta înseamnă ceva, nu-i așa?

— Ba așa-i! — consimți bucuros Nekrasov. — Ce bună ar fi acum o ciorbă de miel... Are oițe frumoase gazda noastră, mai ales una, albă-albă și grasă... Numai coada cred că trage pe puțin patru kilograme! Dacă o lasă inima să ne ospăteze cu o oaie, pe asta o alegem. Am ochit-o de cînd s-a întors de la pășune.

— Borșul de miel e bun cu varză tină — spuse gînditor plutonierul.

— Varza poate fi tină, dar cartofii e musai să fie bătrîni — comentă însuflețit Nekrasov. — Cartoful tinăr n-are nici un gust cînd îl fierbi.

— Fie și bătrîni, — consimți plutonierul. — Și n-ar fi rea și niște ceapă prăjită, măcar cîteva fire acolo.

Vasilii Hmiz, care se apropie fără să fie observat, spuse încet:

— Înainte de război, mama cumpăra la piață carne de oaie neapărat cu rinichi. Borșul cu rinichi e o minune! Și cu puțin mărar! Se umplea toată casa de aromă!

— Mărarul e de fandoseală. Totul e să pui varză și pătlăgele rosii. Asta-i secretul! — încheie categoric plutonierul.

— Nici morcovul nu-i de lepădat, — oftă Nekrasov.

Plutonierul vru să mai spună ceva, dar deodată scuipă saliva viscoasă care-i umpluse gura și bombăni infuriat:

— Gata cu iarmarocul! Curățați armele, le controlez acuz după toate regulile. Vorbesc fel de fel de prostii, că te apucă ametelele ascultîndu-i...

★

Ostașii se culcară aproape toți afară, lingă șopron. Gazda își așternu în bucătărie, iar în camera despărțită de bucătărie printr-o tindă mică se culcară pe jos plutonierul, Strelțov, Lopahin, Hmiz, Kopitovski și încă patru.

Hmiz și soldatul cel înalt, meșter în preparatul racilor, vorbiră multă vreme în șoaptă. Kopitovski se apucă să prîndă purici pe pipăite și înjura încet. Lopahin fumă două țigări una după alta, apoi se liniști. După cîteva minute, plutonierul îl întrebă în șoaptă:

— Lopahin, dormi?
— Nu.
— Vezi, nu adormi!
— N-avea nici o grijă.
— Nu ți-ar strica acum vreo două sute de grame de vodcă, să mai prinzi curaj. Dar de unde dracu s-o iei?

Lopahin rîse încetșor în întuneric și spuse:
— Mă descurc eu și fără licoarea asta!
Se întinse de-i trosniră oasele, apoi se sculă.
— Ai plecat? — întrebă tot în șoaptă plutonierul.
— Păi ce să mai pierd timpul de pomană? — răspunse Lopahin tare.
— Succes! — îi ură cel cu racii.

Lopahin tăcu. Pășind pe virfuli, mergea pe dibuite prin întunericul dens, îndreptîndu-se spre ușa care dădea în tindă.

— În casă dorm flămînzii, ceilalți au rămas în curte — spuse încet Hmiz și pufni în ris copilărește, ducîndu-și mîna la gură.

— Ce vrei să spui? — îl întrebă uimit Kopitovski.
— No pasaran! Nu vor trece! — continuă Hmiz cu glasul tremurînd de ris.

În aceeași clipă Akimov, lunetistul batalionului al treilea — un om posomorît, nervos, care înainte de război fusese contabil la un mare șantier din Siberia — i se adresă supărat:

— Te-aș ruga, tovarășe Hmiz, să nu-ți bați joc de cuvintele scumpe umanității. Ești un tînăr inteligent, după cîte știi ai terminat școala de zece ani, dar ai o manieră condamnabilă de-a arunca vorbele...

— Nu va trece! repetă Hmiz înecîndu-se de ris.
— De ce cobești, papă lapte? — se indignă cel cu racii.
— Nu va trece, nu va trece, iar ăla își vede liniștit de treabă. Auzi, scriștile podeaua, iar tu îi tragi că „nu va trece“! Cum nu va trece? Ba încă foarte simplu!

Kopitovski le atrase atenția:
— Mai încet! Principalul e să lăcăm și să sforăim.
— Cît despre sforăit — slavă domnului...

— Să nu ne dăm de gol. Chiar dacă nu putem dormi de foame, să ne prefacem că dormim.

— Cum să nu te dai de gol cînd burta face un tîrboi de se-aude în stradă? — spuse trist cel cu racii. Ce oameni, să nu dea el de mîncare unor ostași! În regiunea Smolensk muierile sînt în stare să-ți dea și ultimul cartof, dar aici, să ceri zăpadă în

noi! O, doamne, de ce l-om fi trimis pe mîlcul ăsta? Pînă dimineața poate că ajunge și el în tindă...

Mai tăcînd puțin, apoi ostașul cel înalt începu iar, de data asta cu disperare în glas.

— Nu, nu se mișcă! Să știi că s-a culcat. Și de ce să se culce? Doar n-o fi tras femeia sîrmă ghimpată în fața bucătăriei!

Scos cu totul din răbdări, plutonierul se ridică:
— Aveți de gînd să tăceți odată, dușmani afurisiți?

Trecură minute de așteptare istovitoare. Apoi în bucătărie se auzi glasul revoltat al femeii, zarva unei încercări scurte, ceva se prăbuși, niște vase se făcîra tîndări și ușa se izbi în lături atît de tare, încît tencuiala începu să curgă zgîfînd de pe pereți, iar ceasuț cu cuc, care ticăia zgomotos deasupra cutărului, se oprî cu un sunet jalnic.

Deschizînd ușa cu spatele, Lopahin năvăli în tindă deandăratelea și se oprî cu greu în mijlocul ei, făcînd cițiva pași iuți și nesiguri și ținîndu-se abia-abia pe picioare.

Plutonierul sări cu o sprinteneală tinerească, aprinse lampa și o ridică deasupra capului. Lopahin stătea cu picioarele larg desfăcute. O umflătură vinată-neagră, cu lustru, îi împodobeia ochiul drept, dar cel stîng strălucea triumfător. Toți ostașii se sculară ca la comandă. Așezîndu-se pe mantalele întinse pe jos, se apucară să-l privească tîntă pe Lopahin fără să-l întrebă nimic. De altfel, ce rost aveau să-l întrebă: ochiul umflat și cucuiul cît un ou de găină, care-i apăruse pe frunte, spuneau mai mult decît toate cuvintele din lume...

— Alexandru Macedon! Puricele mic! Ei, înghițiși gălușca? — șuieră nimicitor printre dinți, palid de minie, plutonierul.

Lopahin pipăi cucuiul care creștea vîzînd cu ochii și dădu din mină:

— Un accident neprevăzut! Dar de-ați ști, fraților, ce putere are femeia asta! Nu femeie — minune! N-am mai văzut în viața mea! Boxer de categoria întîia! Slavă domnului, am avut parte să car greutăți, am ceva putere în mîini, ridic sacul de un chintal și ți-l duc unde vrei, dar asta m-a apucat de un picior, mai sus de genunchi, de umăr, m-a ridicat ca pe un nimic și mi-a spus: „Du-te și te culcă, Piotr Fedotici, că altfel te arunc pe fereastră!“ „Asta o s-o mai vedem noi“ — îi spun eu. Și am văzut-o... M-am arătat mai harnic decît trebuia și poftim... Strîmbîndu-se de durere Lopahin pipăi din nou cucuiul ascuțit, liliaciu, și spuse: „Am avut noroc că m-am lovit cu spatele de ușă, altfel luam ușorii cu umerii. Voi — treaba voastră dar eu dacă scap cu viață, mă întorc după război aici, în sat, și i-o suflu locotenentului pe femeia asta! Asta-i comoară, nu femeie!“

— Și cum rămîne cu oaia? — întrebă Nekrasov abătut.

Drept răspuns bubui ca o explozie un hohot de rîs atît de asurzitor, încît Strelțov sări speriat și, buimac de somn, se repezi spre pușca automată rezemată în colț.

— Dar comoara asta a ta o să ne dea miine de mîncare? — întrebă plutonierul abia stăpînindu-și furia.

Lopahin se apucă să bea lacom apa călîie din bidon și după ce sorbi ultima înghițitură, răspunse liniștit:

— Mă indoiesc.

— Atunci ce ne-ai mai bătut capul cu trîncănelile tale?

— Ce vrei de la mine, tovarășe plutonier? Să mă mai duc o dată la gazdă? Prefer să am de a face cu tancurile nemțești. Dacă tu mori de nerăbdare — du-te singur. Eu m-am ales cu un cucui, tu n-ai să scapi fără o duzină, fii liniștit. Poate că vrei să te conduc pînă la bucătărie?

Plutonierul scuipă, înjură cu jumătate de voce și începu să se îmbrace. Cînd fu gata bombăni amenințător, fără să se adreseze cuiva.

— Mă duc la președintele colhozului. Fără o gustare mai ca lumea, nu ne mișcăm de aici. Doar n-am să mă prezint la șefi și s-o iau de la început cu cerșitul: dați de mîncare unor goani păcătoși. Voi să stați liniștiți, mă întorc repede.

Lopahin se culcă la locul său, își puse mîinile sub cap și spuse cu sentimentul datoriei împlinite:

— Acum pot dormi liniștit. Atacul a fost respins. M-am retras în ordine, suferînd oarecari pierderi, și avînd în vedere superioritatea categorică a forțelor inamicului, nu reiau ofensiva. Știu, băieți, că o să rideți de mine vreo două luni de-acum încolo — cine o mai trăi în astea două luni — dar eu una vă rog: începeți de miine dimineață, acum lăsați-mă să dorm.

Fără să mai aștepte răspuns, Lopahin se întoarse pe o parte și peste cîteva minute dormea un somn tare, adînc, de copil.

In rominește de Iulia Scularu

PROFIL

Robert

Rojdestvenski

Anul acesta, în ianuarie, am citit într-o revistă sovietică de literatură un poem fluviu, amintînd mai ales prin structură oarecît de poemele maiakovskiene, însă aducînd un timbru cu totul nou, chiar dacă genul e tradițional în literatura sovietică rusă, căreia îi aparține autorul. Primele pagini m-au impresionat imediat, cum ne farmecă, deși pîinea este un fenomen diurn cu care ne-am deprins, întotdeauna mirosul pîinii calde, parcă de fiecare dată inedit.

Poemul se numește Sputnikul (păstrez numele original, care s-a dat sateliților artificiali sovietici în toate limbile contemporane) și e în același timp patetic și liric, evocator și monumental. Poetul se numește Robert Rojdestvenski, și e foarte tînăr, totuși cu o producție literară de pe acum bogată. S-a născut în 1932, în satul Kosiha din Altai. În 1956 a absolvit Institutul de literatură A. M. Gorki din Moscova. A debutat încă în 1949 și pînă azi a publicat cîteva volume: *Steagurile primăverii* (1955), *Incercare* (1956), în același an poemul *Dragostea mea*, apoi numeroase poezii răsîndite prin reviste și Sputnikul.

În acest poem și în celelalte versuri ale sale se remarcă de la început o frăgezime totuși virilă a desenului (căci poetul are o foarte originală viziune plastică a lucrurilor), care comunică într-o cuceritoare sobrietate patetică atașamentul său la viața contemporană, la fenomenele noi și de rezonanță istorică pe care le produce poporul liber, descătusat de orice tare vechi și construind conștient viitorul.

În celelalte poezii, Robert Rojdestvenski se dovedește un poet tot atît de atent la viața contemporană a lumii, tot atît de atașat de frumos și de măreția faptelor care intră în istorie, petrecute în patria sa.

V. K.

Tinerețe

Voci de alături lucii,
azi treziți copilăria în mine,
și timpul cînd răscoleam nucii,
copilandri-n, livezi vecine.

Cînd
alb de colburi pe drumuri
trecea regimentul cu tunuri.
Cînd noi,
pricepîndu-i mersul
și cadența izbită de cizmă,
ascultărăm trompetelor vîrsul,
alergînd
și galbeni de pizmă.
Pe drumul lor vast și traintic,
muzicanții păreau dumnezei
cîntîndu-și cîntecul tainic
ce părea al victoriei crainic,
și veneam îndrăzneți
lîngă ei.

Mai țanțos din t... ca oricare
pășea cel din urmă în rînd,
și ca pe-o mireasă de tare,
la piept toba gravă strîngînd.
Noi mergeam după dîștii
pe stradă
și cu ei ajungeam la cazărmi
și raze de soare grămadă
ne cădeau pe ai pleoapelor țarmă.
Brăzdară acele zile
urme destule în noi.

...Cu glasul alămii docile
îngropai mulți prieteni, apoi.
Vibră altădată glasul
pe-un peron undeva, furișat.
Cei dragi se-nclinară. Ceasul
sosise pentru soldat...
Nimenia nu ne va spune
că soarta ne-a ocolit...
Iar dacă ar fi să mai sune
glasul de trimbiți răstîit...
Prin gheturi, prin vîntul nălucit,
dacă sunetul iar ți-l arunci,
fără preget m-aș duce și-atunci
după glasul alăturilor lucii!

In rominește de Victor Kernbach

Leningrad, 1959

Într-o dimineață, pe Nevski-prospekt...

Pe urmele lui Gogol

Ca să adaug o măsură oceanului de litere ce s-au alăturat pentru zăgrăvirea prin vreme a Leningradului, ar trebui să scriu un poem. Așa ar fi mai personal aportul. Ar fi o imagine a marelui oraș privit prin lentila propriilor mele dioptrii, prin feastră inimii mele.

Dar m-am propus o carte de însemnări în proză și nu-i voi strica tiparele. Poemul e scris. Este poemul viu pe care îl cîntă realitățile, formele arhitecturii sale neobișnuite. Așezarea vetrei sale pe malul puternicei Neve, plină de majestate fluvială. Canalele care vristează planul orașului cu acvatică poezie, podurile arcurile cu o masivă eleganță. Marea, presimțită și dovedită la gura Nevei, care îi conferă acea libertate și contact cu depărtările lumii.

Poemul e scris de pana viguroasă și vizionară a lui Petru I. Liniiile largi și hotărîte el i le-a imprimat. Arhitectii și-au conceput planurile sub privirile acelea agere, aprinse, inspirate și poezia a adăugit-o natura.

Poemul l-a scris singele Marii Revoluții. Singele eroilor lui Octombrie nu se mai vede, s-a zvîntat de mult, s-a insinuat printre pavajele străzilor străbătute de iureșul marinarilor de pe Baltica și al muncitorilor de la Pușilov, din toate uzinele Leningradului, și s-a așezat pe veci la temelile orașului vechi și în mortarul orașului nou...

Este acolo, superba bazilică „Spas na krovi” — „Biserica pe sînge”. Legenda spune că durarea ei a costat mult sînge de oameni sărmani, pentru ca turlele colorate să se înalțe cu majestate și eleganță „spre slava lui Dumnezeu...”. Dar sîngele care s-a vărsat în Leningrad în zilele lui Octombrie, s-a cheltuit ca să spele sîngele veacurilor de nedreptate și împilare a celor simpli... De aceea, în zilele însoțite, Leningradul are o strălucire gravă, de aceea în amurgurile și răsămirile leningradene, nuanța trandafirine, purpurie are reflexul viu, aproape dramatic, erotic, al sîngelui omenesc.

Poemul e scris prin zilele și nopțile marelui asediu, de vitejii apărători în timpul blocadei Leningradului.

Viața și istoria Leningradului, ca și a Moscovei, se confundă, firesc, cu însăși viața Rusiei, cu viața nouă a Uniunii Sovietice.

Viața și istoria Leningradului a fost scrisă cu viețile și osirdia mușicilor, cu munca și lupta muncitorilor, cu pennele și condeiele scriitorilor, ale muzicienilor, pictorilor, ale cuprinzătoarei și mereu adăugitei tagme a slăvitorilor pămîntului și poporului rus. Pe aceștia, care au crescut, au apărut și au cîntat orașul, îi amintește mereu sufletul Leningradului.

Am coborît în gara Leningradului, după ce o noapte străbătusem în „Krasnaia strela” — „Săgeața roșie” — cum este numit rapidul care săgetează marea de pămînt, magistrale Moscova-Leningrad.

Cînd ne-a scaldat lumina dimineții, acolo, în careul larg al scuarului gării am simțit primul fior al majestății metropolei nordice, a marelui capitale de

miază-noapte a Uniunii Sovietice. Pavilionul stației de metro albea ca un mic capitoliu, prins în inelul celor șase uși arcurile ce duc spre drumul subpămîntean.

Din piața aceasta a gării și a micului templu al goanei subpămîntene se deschidea înainte-mi Nevski Prospekt, artera cea mare, pe care a pulsat sîngele orașului, sîngele Rusiei cu toate valențele roșii de viață. Pe această arteră venea către inima Rusiei vigoarea sufletului slav, particulele acelea de suflet și vibrație creatoare ale gîndului rus, ale făuritorilor artei și gîndirii ruse. Din inima aceasta a Leningradului a năvălit apoi sîngele Revoluției, hrănind tot trupul marii patrii cu vigoarea revoluționară. În el a fost Lenin și tot izvorul conștiinței revoluționare.

Priveam la marea arteră. Dar prin ea, prin acest Nevski Prospekt, circula totuși de-a lungul celor două veacuri, de la făurirea orașului de către voința vizionară a marelui Petru, toată trecerea felurită a oamenilor.

Mă bucuram aproape că n-am coborît sub pămînt spre metro. Un gînd tainic mă îndemna să nădăduiesc o înfîlțire cu cineva care stătea lîngă gîndul meu. Era aproape o obsesie nemărturisită.

Cu acest personaj mă întîlnisem adesea în multe perioade ale vieții mele. În foarte multe ceasuri, zile și neîntrecute nopți. E adevărat că întîlnirea nu avusesse loc pe teren neutru; ba să nu greșesc, aparent pe un teren neutru, în miile de pagini care însemnau miile de versete ale operei gogoliene, îndată ce am pornit într-una din călătoriile ce s-au desfășurat fie către „Cătunul Dikanka”, să iau parte la vestitele șezători din Ucraina, fie în satul Mirgorod, ca să asist cu îndrăgită desfătare la homerică luptă de principii *suu-generis*, dintre prea cinstiții gospodari Ivan Ivanovici și Nikifor Nikiforovici, apoi la deosebit de apăsătoare tristețe a încheierii acestei memorabile dispute, care în final i-a smuls observatorului, mai bine zis povestitorului, ce părea în troică Mirgorodul, pe o zi de ploioasă întomnare exclamația: — Ce viață tristă, dragii mei prieteni!

Terenul nu s-a mai arătat să fie neutru, ci era chiar viața rusească, pămîntul, sufletul rus.

Era trecutul vitejici cazacilor lui Taras Bulba.

Era trecutul pătruns de sîrge și a dîncă moarte a sufletelor robite.

Era trecutul sufletelor înecate în oșina nepăsării.

A ochilor orbiți de ceața egoismului, De negura stupidității proprietarilor de suflete moarte.

Era trecutul pe ale cărui splendide alei de arhitectură spirituală, se strecurau ferite sau irumpeau obraznice, plămăsiuri ale absurdului epocilor perindate, cu forme sociale simultan contradictorii, cu indivizi diferiți și în veșnică cîmînire etică.

Avînd în dreapta pomenita stație de metro, priveam de-a lungul largii artere a Nevski-Prospektului ca de-a lungul unei amintiri. E adevărat o amintire livrescă, nechemată din reflexul unei perioade trăite

Ea se așternea veșnicului du-te vino, de vreo două veacuri, eu neluînd act de existența ei decît din paginile lui Gogol sau ale altor clasici ruși, nu din literatura sovietică. Acum eram în capătul ei, în capătul de unde știam că trebuie să merg. Către Gostinii Dvor, către podul Anicikov peste riul Fontanka, de unde ajungi la Kazanski Sobor și mai departe spre cheirurile Nevei.

Acum înaintam pe strălucita stradă, pe strada atît de iubită și atît de huliță, mai curînd certată cu o blindă umoare, decît huliță, de Gogol. Parcă-l aud:

— Feriți-vă, pentru Dumnezeu, cît puteți de felinar. Mai repede! Treceți pe lîngă el cît mai repede!

Trebuie să ai mare noroc să scapi numai cu citeva pete de unsoare puturoasă pe redingota elegantă! Dar și fără felinar, totul miroase a înșelăciune! Tot timpul, Nevski-Prospekt mințe, dar mințe mai cu seamă cînd se lasă asupra lui noaptea neagră și zidurile caselor albe gîlbui ies la iveală, cînd tot orașul e numai strălucire și zgomol, cînd șiruri nesfîrșite de cupeuri coboară de pe poduri, cu foraterii care strigă și salută în șea, și cînd parcă dracul aprinde cu mina lui felinarele pentru a face ca totul să arate altfel decît în realitate.

E un mare păcat să te conduci, să trăiești, să-ți formezi o viziune definitivă după o lectură. E aproape un viciu să rămîi ancorat într-un miraj, să fii dacă nu aproape cu totul pervertit, măcar halucinat de atmosfera și ficțiunile unei cărți, a unui autor, fie el chiar genial.

Mergeam privind casele, care acum nu mai erau albe-gălbui. Căpătaseră toate patina vremii și nedepășind patru sau cel mult cinci cături păstrau un echilibru arhitectonic, aproape o linie de paralelă, cum laturile străzii stăteau față-n față. Priveam strada și iată că mi s-a întîmplat: — Pe cele două trotuare largi, îmi năzăreau „redingote lungi, jachete de atlas roz, alb și bleupal... Mii de pălării de toate felurile, mii de rochii, mii de afîșuri multicolore, fine... ca o mare întregă de fluturi, ridicăți deodată de pe lujera... revărsîndu-se, asemenea unui nor strălucitor, peste bondații negri de sex masculin...”. — „Mineciile ca niște baloane, ..., încît ai putea crede că doamna respectivă s-ar ridica deodată în aer, dacă bărbatul n-ar ține-o la braț...” — „și ce mustăți, ce favoriți, mătăsoși, castanii, negri... iavoriți de înalți funcționari, de funcționari mai mărunți, după grade și departamente... apoi unitor-mele de consilieri titulari, consilieri de curte... și...”

...Și deodată, în ureche îmi răsună exploziv un hohot de ris, un hohot gogolian, drăcesc de mușcător, de batjocoritor... Nu putea fi decît risul lui, deși la cițiva pași de mine văzui că într-o fulgerare de luciđitate, un chip lat, viguros, cu pomeții răsăriți și roșii de răcoarea dimineții: ochii îi rideau sub cozorocul unei șenci verzi, erau cenușii ochii ca apa canalului Ekaterininski, vestită pentru curățenia ei, sau ca apele mării în Golful Finic. Nu știu de ce ridea omul cu șapcă verde și ochi cenușii...

— Desigur că în loc de autobuse, de mașini, vezi butci, carete, echipajii... Hotărît că e un viciu... Să vezi mereu în altă epocă... Cîteodată e de

folos, mi s-a întîmplat și mie adesea... să cobor pe treptele trecutului... Dar gîndește-te... eu trebuia să înșep, să slichiesc, să palmuiesc năravuri... Pe cînd voi... voi vă pregătiți să părăsiți planeta... Adică nu tocmai s-o părăsiți, dar sînteți curioși, vreți să știți totul... Să învingeți și să slăpiniți toată firea... Noi trebuia să ne țîrim în butci cu cai slăbănogi sau armăsari de loc, după grad și avere...

Dar ia gîndește-te, ce-ar spune colegii dumitale de generație, oamenii către care privești, oamenii care vă privesc, vă urmăresc cu grijă gîndurile... Ei, ce-ar spune să-ți poată citi aceste gînduri... Că umbli hai hui prin paginile mele? Și cînd? Cînd pui piciorul în lînia dată pe Nevski-Prospekt...

— Bine... dar...

— Taci! Nu te îneca de tot în ceața letismului! Privește bine strada! Privește oamenii... Și o să-ți aduci aminte... Ești omul veacului tău, ești cetățeanul erei tale... Doar n-o să-ți fac eu o disertație despre vremea pe care le trăiești... Știi foarte bine că eu sint un realist critic. Unii îmi acordă și titlul de nedesprețuit... de romantic!...

Eram grozav de incurcat... Și mai ales rușinat. El trebuia să mă trezească, să mă scuture, să mă biciuiască sub cascada aceea hotitoare.

Treceam tocmai podul Anicikov, peste Fontanka. Depășisem poneii cei de bronz ce se coborau pe socluri ținuți de friie de cite un Atlas de asemenea de bronz. Eram la jumătatea podului, cînd, îndreptîndu-mi privirea de-a lungul marelui artere mi se păru că acolo, în fund, unde se zărește Lucia săgeată de aur a Amiralității, îl văd pe el.

Deși era amestecat în mulțimea care venea împotriva-mi, pe trotuarul sting, aveam senzația că-l văd, că-l știu în orice caz, acolo, în capătul străzii, așteptînd. Îi stătea bine între acești oameni sobri, preocupați, dar cu o lumină pe chip, cu un reflex rămas parcă din nopțile albe din iunie.

E acolo, Parcă mă așteaptă. Dar tot el mi-a vorbit, mi-a ridicat pleoapele visului în fața realității, adineauri. Parcă el a ris, chiar dacă îl bănuisem pe omul cu șapcă verde și ochi cenușii.

Este imposibil! Chiar această exclamație e imposibil! Cum să fie imposibil? E stupid! E o stare febrilă de boală, romantică a unui nevindecabil amestecător al trecutului cu viața și senzațiile proprii. Că îl am pe Gogol în fibrele sufletului și ale gîndului, dar că îmi nălucește, el și vremea operei lui, în firescul, în realitatea zilei, a vremii noastre, este — sigur o stare nefirească; în orice caz, ar fi mult mai cuminte să n-o mărturisesc. Și așa oamenii, unii oameni stau în cumpănă dacă să ne socotească întregi la mîntie pe noi aștia care sintem în stare să stăm de vorbă cu trecutul și să ne întegăm în părelnică reinviere de o clipă a unor vremi apuse și a unor ficțiuni.

Radu Boureanu

Dublu jubileu cosmonautic

Zilele acestea aniversăm un dublu jubileu cosmonautic: cele 5.000 de rotații ale Sputnikului III în jurul planetei noastre și împlinirea, la 15 mai, a unui an de la lansarea lui. La un an de la lansarea sa, se poate totodată spune că Sputnik III împlinește... 5.000 de ani. Căci pe fiecare corp ceresc ce gravitează în jurul unui centru de atracție măsurătoarea timpului este în funcție de numărul rotațiilor făcute în jurul acestui centru: pe Pământ și pe celelalte planete, un an echivalează cu o rotație în jurul Soarelui. Așa dar, într-un anumit sens Sputnik III are vîrsta respectabilă de 5.000 de ani. Ori cum, el este decanul corpurilor cerești făurite de mina omului, întrucît nici unul nu s-a menținut afiț de mult pe orbită. Predecesorii lui lansați în U.R.S.S. au trăit doar cîteva luni, iar micii lui semenii americani, și mai puțin.

După timpul terestru, ne aflăm în anul 3 al erei cosmice. Dar 3 ani au trecut de cînd Uniunea Sovietică a deschis era zborurilor cosmice, și totuși cîte realizări epocale în acest răstimp scurt! Într-adevăr, nici într-un alt domeniu ritmul progresului nu a fost afiț de accelerat ca în cel al zborurilor cosmice. Cît le-a trebuit oamenilor pentru a explora tot întinsul globului? Cîte mii de ani s-au scurs între inventarea primei bărci și explorarea oceanelor? Pe cînd numai la ceva mai mult de un an după prima barcă cosmică (4 octombrie 1957), savanții sovietici au și trimis o corabie în largul oceanului sideral (2 ianuarie 1959). Iar după toate probabilitățile, explorarea spațiului planetar nu va cere mai mult de cîteva decenii.

Aportul principal la această acțiune grandioasă îl aduce Uniunea Sovietică. Și e cit se poate de semnificativ și în același timp profund simbolic faptul că tocmai țara care în 1917 a croit un nou drum în dezvoltarea societății omeniești, este aceea care a deschis omenirii drumul spre Cosmos. Bilanțul foloaselor aduse științei pînă acum de cei trei sputnici și de racheta cosmică „Mecita” („Visul”) este în genere cunoscut. Să trecem peste el, și să vorbim despre viitor. Proiectul, temeinic fundamentat din punct de vedere tehnic, al cunoscutului savant sovietic Iuri Hlebțevici prevede că în viitorii 20 de ani, după explorarea Lunii, să fie create pe Venus și Marte stațiuni științifice permanente.

După toate probabilitățile nici ziua cînd va fi lansată prima rachetă cu pasageri nu e prea departe. Ziaristul francez Lucien Barnier i-a luat un interviu președintelui Comisiei astronomice de comunicații interplanetare a U.R.S.S., Nikolai Varvarov. „Acesta mi-a vorbit la început — scrie Barnier — despre un proiect de imediată actualitate, privind trimiterea în spațiu a unei rachete cu oameni. E vorba de o rachetă de mari dimensiuni, care va deveni satelit al Pămîntului”. Și iată declarația altui specialist în astronautică, prof. Kirill Ogorodnikov: „Începînd din 21 februarie 1958, dată la care noi am lansat la altitudinea de 473 km o rachetă ce a fost recuperată exact la locul prevăzut, sîntem în măsură să stabilizăm o navă cosmică. Aceasta înseamnă că... avem posibilitatea să declanșăm aprinderea rachetei contrareactive destinată frînării ce precede pătunderea navei în păturile joase ale atmosferei. În aceste condiții, sîntem pe punctul de a încerca experiența sateliților locuți”. În aceeași ordine de idei, merită semnalat și faptul că în Uniunea Sovietică a ieșit recent de sub tipar primul manual pentru uzul astronautilor.

Despre lansarea unor astronave cu pasageri se vorbește și în America. Dar publicitatea zgomotoasă, însoțită de prea dese eșecuri la Cape Canaveral și prea puține succese în spațiul cosmic, obligă deocamdată la circumspecție.

Caracteristic pentru competiția cosmică dintre cele două mari țări, U.R.S.S. și S.U.A., socolim și următorul fapt. În Statele Unite, tendința actuală este de a adăuga o treaptă în viriul rachetei spre a-i spori puterea; sau, mai bine zis, de a diviza această treaptă în două, ceea ce reduce considerabil sarcina utilă. Dimpotrivă, în Uniunea Sovietică specialiștii preferă, avînd și mijloacele necesare, să adăuge o treaptă la baza rachetei. Acest lucru explică și el decalajul dintre performanțele sovietice și americane, precum și faptul că racheta cosmică „Mecita” are o sarcină utilă de 361,3 kg, fiind un adevarat laborator interplanetar, în timp ce nava rachetă lansată de americani în jurul Soarelui poartă aparate în greutate totală de numai 5,89 kg, posibilitățile ei de investigație fiind, prin urmare, cu mult mai reduse.

Toate faptele arată că Uniunea Sovietică deține în continuare un avans apreciabil asupra S.U.A. în domeniul zborurilor cosmice. În această privință, părerile specialiștilor de pretutindeni sînt unanime.

Lansarea de către U.R.S.S. a celor trei sateliți artificiali ai pămîntului și a primei rachete cosmice a demonstrat lumii întregi nivelul înalt la care au ajuns știința și tehnica în Uniunea Sovietică, stadiul înalt al civilizației sovietice.

Realizările de pînă acum, bogata experiență acumulată de savanții și tehnicienii sovietici, ne dau temei deplin să ne așteptăm la victorii și mai strălucite în domeniul cosmonautic. Presa sovietică a relatat despre cîteva dintre proiectele îndrăznețe ale savanților sovietici, ce-și propun să exploreze în continuare Cosmosul, să trimită rachete nu numai spre Lună și spre planetele apropiate din sistemul nostru solar, ci și spre alte constelații. Și nu încapă îndoială că, rînd pe rînd, aceste proiecte temerare vor deveni realitate.

acad. Ilie Murgulescu

În viața armatei, ca de altfel și în cursul de zi cu zi al războiului există date care nu pot fi uitate. Aprilie 1945, de pildă, ne va rămîne neșters în memorie: atunci am ajuns la Berlin.

Cîndva, ne vom aminti că era o primăvară uscată, că merii erau împovărați de floare, că panselele ne priveau parcă mirate, că livezile dormitau sub soarele primăvarațec, și că atunci cînd tancurile noastre grele străbăteau aleile de castani înverzii sau de tei parfumați, de blindajul lor se lipeau primele frunzulițe fragede.

Noi nu credeam însă acestei primăveri adenomitoare. Nu, merii nu-i puteau liniști pe luptători, teii pașnici nu-i înșelau. Ardeau pădurile, incendiate de naziști, iar adierea vîntului primăvarațec purta miros de lemn ars și de rășină încinsă. Brazilii carbonizați se prăbușeau de-a lătul șoselei, fețele se înnegreau de funingine și fum. Fiecare metru de drum, fiecare cărămidă a clădirilor se dovedeau a fi împotriva noastră; le cuceriam cu singe. În acele zile de neuitat ne-am apropiat de Berlin. Ca să-l cucerim, să învingem.

Ne spuneam: au mai rămas patruzeci, treizeci, zece kilometri. Blestemaii mei! Nu vroiau să se predea ușor. Și totuși ne îndreptam spre Berlin, croindu-ne drum prin fier, piatră și beton. Hitleriștii foliau în șanțuri, în tranșee, în canalele de irigație. Tăiau pînii maiestuoși din jurul vilelor și-i ridicau stavila în față-ne, tăiau merii în floare și-i azvireau sub șeniele tancurilor. Săpau tranșee în livezi, presărau aleile de tei cu mine ucigașe, infundau străzile cu baricade ridicade din cărămizile caselor bombardate. La marginea Berlinului au încercat să se ferească de tancurile noastre adăpostindu-se în dărătul unor baricade de birne. Jalnică încercare!

Zdrobind, măturînd totul în cale-i, Armata Roșie a ajuns la capitala germană.

Seelow, Strausberg, Wrizen, Munchberg... Numele acestor așezări nu ne spunea nimic, ca de altfel ele însele: șiruri stereotipe, triste, de cutii de piatră. Așezările acestea germane stăteau însă ca niște cîini de pază în calea noastră spre Berlin; pentru fiecare trebuia să dăm lupte înverșunate. Le-am văzut distruse, pirjolite de focul războiului, arzînd. Le-am văzut zbîndindu-se în ultimele spasme, înecate în fum, cuprinse de limbile flăcărilor, acoperite de rugina prafului de cărămidă așternut pe frunzișul proaspăt de aprilie.

La marginea Berlinului am văzut tancuri arse, tunuri antiaeriene răsturnate, baloane captivate. Cadavrele hitleriștilor zăceau lingă tunuri, lingă tancuri, lingă baloane — ca o imagine a cumplitei înclăștări.

Am intrat în Berlin dinspre Blumberg, un orașel prin fața căruia trece autostrada de centură a capitalei. O aveam acolo, sub picioare, două benzi late de asfalt. Între ele o panglică de iarbă verde, iar dincolo — Berlinul.

Mergeam în urma trupelor. În dreapta noastră, prin ceașă se profila suburbia Buch. Casele, înalte, fumegau. În față-ne, pe-o alee mărginită de tel, înaintau în plină viteză tancurile. Treceau în goană pe lingă noi, iar pe blindaje stăteau ciorchine infanteriștii. Flăcării aceștia din Siberia, de pe Volga, de pe Don străbăteau strada largă — Aleea Berlinului. Erau plini de nerăbdare, pe fețe li se citea înclăștarea luptei „La Berlin!” — scria pe tancuri. De undeva, din stînga, trăgea un tun german. Obuzele explodau în jurul lor, dar ei treceau înainte, mereu înainte, fără oprire, spre centrul orașului. Pe o stradă am zărit un tun de-al nostru. Trăgea asupra clădirilor în care se cuibăriseră nemții, trăgea în lungul străzii pe unde, îndemnați de ofițeri, încercau să înainteze hitleriștii.

Deasupra orașului lupta aeriană era în toi. În înaltul cerului, explodau obuzele antiaeriene, avioanele de vîntoare săgetau văzduhul urlînd deasupra acoperișurilor, pentru ca apoi să se înalțe din nou spre cer. Focul bateriilor noastre acoperea însă zgomotele cerului: pe străzi se dădeau lupte. Furișîndu-se lîpiți de pereți, locuitorii Berlinului ne veneau în întîmpinare. Pe fețe li se citea spaima. Veneau la noi, pentru că voiau să trăiască. Iată un german înalt, vînjos. E mecanic la o uzină. Și-a părăsit casa, lăsînd totul vraințe, și a fugit. Încotro? Să-și salveze viața. De fugit n-a fugit însă spre apus, spre centrul orașului, unde-l țintesc obuzele

Ultimele zile ale celui de al doilea război mondial

noastre, ci spre liniile sovietice. Aici, în spatele tunurilor și tancurilor rusești, se simte în siguranță. Ni se adresează furios:

— Mai ieri, Goebbels ne asigură că n-am pierdut încă războiul „Smintitul! — și dă din mină a deznădejde.

Iată și un alt german, lăcătușul Hugo Partch. E bătrîn, înalt, cu miini mari, puternice. Contemplant totul liniștit, în tăcere.

Leșim în stradă. În jurul casei s-au strîns o mulțime de germani. Privesc uluiți, cînd spre cer, unde rolesc avioanele noastre de asalt, cînd la tancuri, la tunuri, la mașini. Par descumpăniți, copleșiți de puterea mașinilor noastre de război.

— Ce mulți sinteți! — exclamă unul. — Așa de mulți, că n-o să încăpeți în Germania...

Și tancurile trec, trec pe aleea de tel. Cîțiva ostași răniți ies din luptă. Un căpitan medic îi slătulește să se evacueze în spatele frontului. Sergenul major Kiselev, din Moscova, refuză însă: pansamentul la mină i-a fost făcut, așa că poate lupta. Pe lingă noi trece șchioapînd și un ostaș mai în vîrstă. E rănit la picior. Șchioapă și mormăie: „Și tot am s-ajung”...

La statul maior, cartiruit într-o

te, ai noștri au bombardat fabricile de muniții. Au izbucnit incendii, zeci de focare. Imi revine în minte iulie 1941, cînd fasciștii bombardau teatrele și spitalele Moscovei, lătă răsplata!

Pe o casă o lozincă fascistă, pictată în ulei: „1918 nu se va repeta”. Inscripția e barată de o linie, iar deasupra e scris cu cretă: „Sînt aici, la Berlin, Sidorov”.

Pe străzi se dau lupte crîncene pentru fiecare clădire. Se trage din fiecare casă, de la fiecare fereastră, din fiecare pod, tunurile bubuie prelung. Deasupra noastră zboară avioanele fasciste. Piloții hitleriști pot vedea acum Berlinul numai din aer, prin picla ruginie a fumului.

În oraș intră mereu alte și alte regimente. Numărul caselor, al secțiilor cucerite crește cu fiecare ceas. Ostașii generalului-coonel Kuznețov se bat cu înverșunare, bărbătește. Ei au pătruns primii în Berlin, și asta le dă aripi. Lupta cu dușmanul s-a transformat într-o adevărată întrecere cu tovarășii de armă. Răsplata? Victoria comună!

Noaptea am revenit în spatele frontului. Pe toate căile de acces — autostrăzi, șosele, drumuri de țară — se revarsă coloane de oameni, de mașini, de tancuri. Pe camioane, pe afete, pe turele, peste tot se află inscripția: „La Berlin!”.

Șoseaua principală, care duce spre inima Berlinului e înșesată de trupe. Tancurile, tunurile auto-tractate, camioanele și autoamfibibilele se scurg pe patru rînduri. Se grăbesc, de parcă le-ar fi frică să nu întîrzie. Clacsonind asurzitor, unii încearcă s-o ia înainte. Pe platforme oamenii strigă, dau din miini. Pretutindeni zgomot, veselie. Pasărilor, speriate, zboară de la un pin la altul. Clacsonele mașinilor s-au contopit acum într-un singur vuiet. Agenții de circulație au răgușit. În față se văd însă trîmbele de fum ale Berlinului incendiat, și asta-i cel mai bun indicator.

Pe marginea drumurilor, de-a lungul cîmpului, se scurg trenurile regimentare ale diviziei: trăsuri, șarete, bucătării, căruțe cu fin. Vizitii bi-ciuesc caii. Se grăbesc căci și ei au zărit fumul Berlinului. Pe loitreele căruțelor, aceeași inscripție: „La Berlin!”.

Lozincă aceasta — cea mai vie, cea mai mobilizatoare lozincă din timpul luptelor pentru Berlin — o întîlnim și pe barăci, și la statul maior, și pe drumeagurile de pădure. E pe buzele tuturor. Am privit îndelung tabloul acesta de neuitat. În lumina

lunei pîine, părea o imagine de basm. Iată-le, acestea-s oști e noastre! Această-i armata noastră, zdravănă, sănătoasă și puternică — VICTORIOASA!

Boris Gorbato

Aprilie 1945.

E. Vucetici: Monumentul ostașilor sovietici de la Treptow—Berlin (fragment)

căsu, e liniște. Telefonul zbirniie: — Ani ocupat uzina de motoare „Argus”. Am ocupat uzina de gaz... fabrica de parașute... o gară, un castel de apă, un spital, un depou de tramvaie.

Ostașii maiorului Mihailov se bat acum în preajma centrului. A-tacă într-una, fără răgaz.

— Strașnic! — exclamă ofițerul de stat maior. Berlinul arde în flăcări. Fumul care se ridică în frimbe groase îl învăluie de pretutindeni. Azi noap-

Televiziunea în culori

Intr-o formă succintă socotim nimerit să vă oferim, dragi cititori, câteva noutăți din domeniul televiziunii și anume să vorbim despre televiziunea în culori.

Nesfârșita varietate coloristică a naturii derivă, cum bine se știe, din nuanțarea și amestecarea celor șapte culori care compun spectrul solar. Dar și acestea iau naștere din cele trei culori fundamentale: roșu, verde, albastru. Iată tot secretul televiziunii tehnice. Principiul de funcționare poate fi înțeles mai bine prin asemănare cu retina noastră, înzestrată cu trei tipuri de celule nervoase sensibile la lumină roșie, verde sau albastră. Structura triplă este caracteristică întregului aparat neuro-vizual, în care combinarea celor trei culori fundamentale, în anumite proporții, are ca efect infinita varietate coloristică a imaginilor percepute.

Simplificând la maximum explicarea unui fenomen în realitate foarte complex, vom schița foarte pe scurt procedeul tehnico-logic prin comparație cu televiziunea în alb-negru. Oglindizează analizoare ale camerei de televiziune în culori descompun fiecare punct luminos în trei fascicule — roșii, verzi și albastre, care, apoi, sînt transformate în semnale electrice de intensitate corespunzătoare intensității respectivelor culori.

La recepție, procesul se reproduce în sens invers, la fel ca și în televizoare obișnuite. Singura deosebire e că de astă dată în kinescop sînt trei fascicule electronice, care parcurg mozaicul de celule al ecranului și că fiecare din aceste celule este compusă din trei globule, de luminofor, specifice celor trei culori fundamentale. Ecranul, relativ mic, al tubului kinescopic este alcătuit așadar din un milion și jumătate de globule de luminofor.

Intregul aparat a fost construit și experimentat în U.R.S.S., emisiunile în culori fiind acum în curs de organizare. La centrul de televiziune din Moscova se instalează un emițător de televiziune în culori, foarte perfecționat. Altul asemănător va fi montat la Leningrad. Cîteva uzine sovietice care fabrică receptoare pentru emisiunile în culori se pregătesc să înceapă producția de serie. Se poate spune, așa dar, că pentru Uniunea Sovietică anul 1959 este anul introducerii televiziunii în culori.

Deocamdată, costul televiziunii în culori este încă ridicat, dar nu încapă îndoială că progresul rapid al tehnicii — trăsătură caracteristică a epocii noastre — va rezolva în scurt timp și această problemă.

Un centru de mașini electronice

Era pe la sfîrșitul anului trecut, la Strassbourg, unde se ținea al doilea congres internațional pentru probleme privind mașinile de calculat. Intr-una din săli, cîțiva participanți se adunaseră în jurul unui om mic de statură.

— D-le Aleskerov, comunicarea d-voastră a stîrnit un mare interes — spunea cineva. Nu ne-ați putea da unele explicații suplimentare?

...De atunci, candidatul în științe tehnice S. Aleskerov a primit nenumărate scrisori de la noile sale cunoștințe din Franța, America, Anglia. L-am vizitat la centrul de mașini de calculat al Academiei de Științe din Azerbaidjan, pe care-l conduce.

— Colectivul nostru — a spus el — este foarte tînăr. Cu toate acestea, am și rezolvat destule probleme complicate puse de exploatarea rațională a zăcămintelor de țifei cunoscute sub numele de „Nefteanî kamnî” și „Mișovdag”. Cu mașina noastră electronică am efectuat nenumărate calcule pentru constructorii unui baraj în arc. Pentru geofizicienii din Azerbaidjan s-au efectuat aproximativ 500 de serii de calcule complicate. Dacă această muncă ar fi făcut-o trei calculatori, ar fi durat cel puțin un an. Mașinile electronice i-au trebuit doar două ceasuri.

...Doi dintre pereții unei săli imense sînt ocupați de altă mașină. Așezate pe un singur rînd, cele șase panouri ale mașinii de calculat și modelare cu acțiune continuă totalizează în lungime 25 de metri; înălțimea mașinii este de 2,5 metri; schema ei cuprinde aproximativ 1.000 de tuburi electronice, zeci de mii de condensatoare și rezistențe.

— Ce știe să facă? — întrebăm.

— Foarte multe. „Studiază” fenomenele naturii înscrise în ecuațiile lui Pierre Simon Laplace, Siméon Denis Poisson și Jean Baptiste Joseph Fourier; este „competentă” în multe probleme legate de exploatarea zăcămintelor petrolifere, precum și în probleme de electrotehnică și magnetism, de hidraulică, rezistența materialelor și termotehnică.

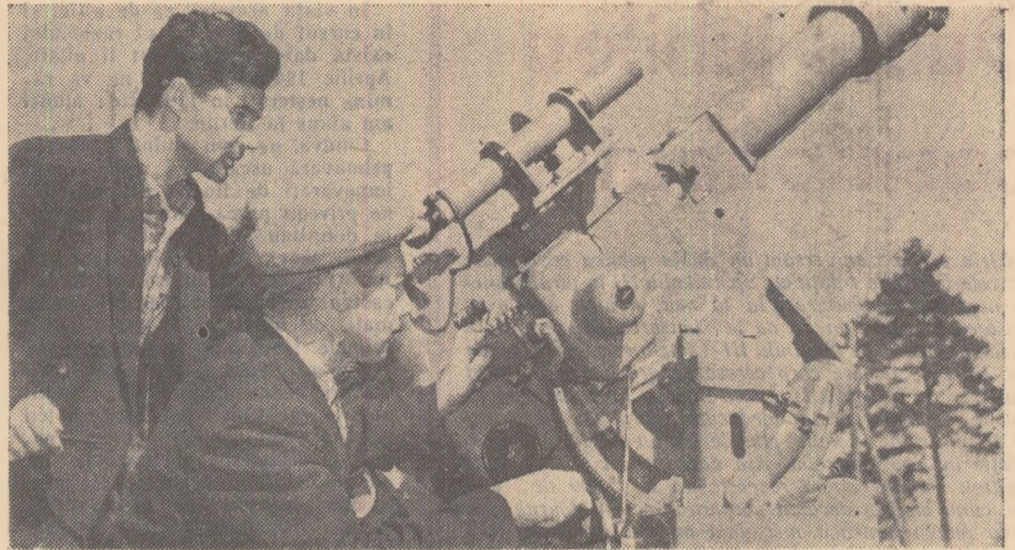
Odată, la o exploatare petroliferă din Azerbaidjan s-a hotărît ca un număr de sonde să fie transformate în sonde de pompare. Pentru aceasta trebuia să se afle în cît timp se va putea extrage din strat întreaga cantitate de țifei.

— S-ar fi putut efectua aceste calcule și fără ajutorul mașinii?

— Desigur, însă s-ar fi obținut date foarte aproximative. În plus, calculele ar fi durat cel puțin un an de zile, pe cînd cu ajutorul mașinilor toată treaba s-a făcut în numai zece zile.

În cursul septenaliului, centrul de mașini de calculat al Academiei de Științe din Azerbaidjan se va dezvolta mult.

V. Parhomenko

In U.R.S.S. s-a construit un nou aparat pentru cercetarea însușirilor fizice și optice ale atmosferei

O civilizație dispărută pe Marte?

— Interesanta ipoteză a astronomului I. S. Șklovski —

Teama și Groaza sau, în grecește, Phobos și Deimos. Nici că se putea nume mai potrivite pentru cei doi însoțitori ai lui Marte, zeul antic al războiului. Însă sîntem gata să uităm rezonanța sîntă a acestor nume — de altfel pur simbolică — țînînd seama de serviciile aduse științei de către purtătorii lor.

Marte este unul dintre vecinii noștri cei mai apropiați din sistemul planetar al Soarelui. Cu toate că e mai mic decît Pămîntul, în jurul lui gravitează doi sateliți. Phobos și Deimos. Amîndoi se învîrt uimitor de aproape de planeta lor, în planul ei ecuatorial, pe orbite aproape circulare cu raza de numai 9.476 respectiv, 23.500 km. Primul, care e și de vreo două ori mai mare (diametru aproximativ 16 km), se rotește cu o iuțeală fantastică, avînd, perioada de 7.39 ore, cam un sfert din perioada de rotație a micului Deimos. Masele lor nu au putut fi încă măsurate direct.

Nici una din ipotezele cosmogonice emise pînă acum nu au putut lămuri nici originea, nici particularitățile acestor sateliți. Căci atît micimea lor și apropierea de planetă, cît și faptul că perioada de rotație a lui Phobos este mai mică decît cea a lui Marte, sînt fenomene unice în sistemul nostru planetar. Nu poate fi vorba de doi asteroizi capturați întimplător de către câmpul gravitațional al lui Marte, deoarece în acest caz ei nu s-ar roti pe o orbită aproape circulară situată în planul ecuatorial al planetei.

În anul 1945, astronomul american Sharpless a făcut o serie de observații asupra sateliților planetei Marte, comparînd rezultatele obținute cu calculele teoretice riguroase făcute la începutul secolului de savantul rus Gherman Struve. În ce-l privește pe Phobos, s-a constatat că poziția lui reală pe orbită a avansat cu 2,5 grade față de poziția calculată. Diferența era foarte mare, iar concluzia una singură: în acest timp, mișcarea lui s-a accelerat și, totodată, el s-a apropiat de suprafața planetei Marte. Un fenomen identic se manifestă la sateliții artificiali ai Pămîntului. Intimpînd rezistența (inimă, e adevărat, însă nu neglijabilă) a atmosferei periferice, ei coboară treptat și, ca urmare, viteza lor unghiulară crește. Asistăm așadar la agonia lentă a unui corp cereș.

În legătură cu acest ciudat fenomen cosmic, cunoscutul savant sovietic I. S. Șklovski, a emis în cadrul interviului acordat recent unui corespondent al ziarului „Komsomolskaia Pravda” o foarte interesantă ipoteză. Analizînd una cite una toate cauzele posibile ale frînării sateliților, el ajunge la următoarea concluzie: E foarte probabil ca rolul hotărîtor să-l joace rezistența opusă de atmosfera marțiană, foarte rarefiată la această înălțime (6.000 km), însă pentru aceasta Phobos trebuie să aibă masa foarte redusă și, deci, o densitate medie cam

de 1.000 de ori mai mică decît densitatea apei, lucru imposibil pentru oricare corp solid. Să ni-l imaginăm atunci nu ca pe un corp compact, ci ca pe un nor foarte rarefiat de particule fine. Numai că un astfel de nor s-ar dispersa de-a lungul întregii traiectorii, transformîndu-se într-un fel de „inej al lui Saturn”. În fața acestei stări de lucruri, nu ne rămîne altă posibilitate decît să admitem că sateliții lui Marte este un corp solid, gol pe dinăuntru, ca o minge uriașă.

„Dar oare un corp cosmic natural — se întreabă prof. Șklovski — poate fi gol pe dinăuntru? Bine înțeles că nu... Deci trebuie să presupunem că Phobos este un satelit artificial al planetei Marte”.

Iată o concluzie senzatională care este însă susținută printr-o argumentare întemeiată pe fapte, calcule și deducții logice. Același raționament poate fi aplicat și la al doilea satelit al lui Marte, Deimos, deși anomalii prezentate de acesta sînt mai puțin flagrante. E adevărat că pentru niște sateliți artificiali, Phobos și Deimos sînt destul de mari, masa lor puțînd să fie de aproximativ o sută de milioane de tone și chiar mai mult. Dar astăzi putem afirma cu certitudine că tehnicește construirea lor nu ar fi o problemă nerezolvabilă pentru ființe raționale ajunse la un înalt nivel de civilizație. Este în afară de orice îndoială că în secolele următoare și Pămîntul nostru va putea fi înzestrat cu astfel de sputnici uriași.

Natura actuală a planetei Marte poate fi asemuită cu natura unui platou terestru avînd altitudinea de 18.000 m, în a cărui atmosferă înghețată oxigenul lipsește aproape cu desăvîrșire. E de presupus că acolo materia vie se limitează la plante simple de felul mușchilor și lichenilor noștri. Se pare însă că acum vreo două sau trei miliarde de ani, situația era cu totul alta. Mulți astronomi sînt de părere că atunci atmosfera marțiană era mai bogată în oxigen, iar mările scăldau suprafața planetei. „Probabil că atunci — spune Șklovski — au apărut pe Marte ființe raționale care au atins un înalt grad de civilizație. Nu încerc să-mi inchipui cum arătau marșienii aceștia, nici măcar ce s-a întimplat cu ei, însă sînt convins că într-un anumit stadiu de evoluție ei au ieșit cu siguranță din limitele planetei lor”. Pe Marte, zborurile cosmice puteau fi mai lesne realizate decît pe Pămînt, dată fiind intensitatea mai mică a atracției gravitaționale.

Interesanta ipoteză a astronomului sovietic va fi verificată de primul astronaut pămînteni care se vor apropia de Phobos și Deimos, sau de rachetele-roboti care probabil îi vor preceda. Însă nu este exclus ca tîma să fie lămuriată chiar mai devreme, cu ajutorul observațiilor optice.

Ion Manu

Din lumea științei și tehnicii • Din lumea științei și tehnicii

Fotografiile și arheologia

În anul 1843, în subsolul Kremlinului din Moscova s-au găsit 40 de suluri de piele tăbăcită. Studiînd pecețile de ceară, arheologii au stabilit că documentele aparțin epocii lui Dmitri Donskoi (1350—1389), unificatorul Rusiei. Din texte nu s-a putut descifra însă atunci nici măcar o literă. Întrucît pielea fusese atît de umezeală și rugină, iar nenumăratele încercări făcute la Academia de Științe au ră-

mas zadarnice. Abia după vreo 50 de ani, acad. Beketov hotărî să încerce procedeș chimice de descifrare, însă, neobținînd nici ei vreun rezultat a tras concluzia că „pe suprafața pieilor nu a rămas nici cea mai neînsemnată urmă de materie de scris sensibilă la substanțe chimice...”

Taina documentelor a descoperit-o mai tîrziu N. F. Burinski, care a organizat la Academia de Științe un laborator special în care se foloseau mult fotografiile. Burinski a reușit să fotografieze în așa fel pieile,

încît textul a devenit vizibil. Apreciînd munca savantului, care a folosit pentru prima oară fotografia în scopuri științifice, Academia de Științe i-a acordat Premiul „Lomonosov”.

Metoda creată de savantul rus, perfecționată ulterior și simplificată, continuă să servească și astăzi științei.

Ionizatorul cu aerosol

La Institutul de medicină experimentală din R.S.S. Letonă se aplică cu succes tratamentul bolilor de plămîni și al căilor respiratorii superioare

cu un aparat ionizator de tip nou. Acesta permite combinarea însușirilor curative ale ionilor atmosferici cu cele ale unui aerosol compus din particule foarte mici de substanțe medicamentoase pulverizate în aer. Ionizatorul cu aerosol a fost construit de balneologul Porinov din Riga în colaborare cu un specialist din R.P.R., ing. Eighes.

Cu ajutorul unui injector special în aparat se pulverizează substanțe active din punct de vedere biologic (de pildă, antibiotice) care în același timp se ionizează, primînd o sarcină negativă. Prin ionizare crește mult puterea de pătrundere a

aerosolului. Cu ajutorul cîmpului electric, aerosolul ionizat poate fi concentrat în orice parte a sistemului respirator, deci în locul unde a fost semnalat un proces inflamatoriu sau de altă natură.

Electronitul

La orice motor electric se folosesc diverse materiale izolatoare. De obicei acestea, îndeosebi mica pură, sînt foarte scumpe. De curînd, doi ingineri din Moscova au creat un material nou, numit electronit, care înlocuiește cu succes izolatorii de mică. Noul izolator a fost realizat pe bază de cauciuc sintetic

și fibre de asbest, materiale ieftine și ușor de obținut. Electronitul are în comparație cu mica, o serie de însușiri prețioase: este elastic, se ștanțează ușor și nu-și schimbă însușirile în urma acțiunilor mecanice.

Electronitul este folosit din ce în ce mai mult în industrie ca izolator la aparate și mașini electrice. Un kilogram de electronit este de cîteva zeci de ori mai ieftin decît un kilogram de mică, textilit sau alte materiale de izolație. Economii anuale realizate numai la uzina „Dinamo” din Moscova în urma folosirii electronitului se ridică la 2 milioane ruble.

Rolurile unei actrițe

Actrița Inna Makarova, cunoscută spectatorilor români din filmele „Tinăra gardă” în care a interpretat strălucit rolul Liubei Sevțova, „Întoarcerea lui Vasili Bortnikov”, „Cazul Rumeanțev” și „Omul meu drag”, este o gazdă foarte primitoare. Veselă, modestă, te cucerește îndată cu delicatețea ei sufletească, cu vocea ei caldă, învâluitoare.

— Mi-e greu să precizez clipa în care m-am îndrăgostit de cinematograful. În orice caz, eram destul de mică. De aceea, de îndată ce am terminat școala, fără să stau mult pe gânduri, m-am înscris la Institutul de cinematografie. Prietenii rideau de mine, îmi spuneau că nasul meu nu este fotogenic. Totuși am fost admisă.

— Ce roluri ați interpretat ca studentă?
— Multe roluri, și mari și mici. Cel mai mult mi-a plăcut rolul Nastasiei Filippovna, eroina romanului „Idiotul”, la care am lucrat multă vreme. Când eram în anul III, ne-a vizitat scriitorul Alexandr Fadeev care ne-a citit câteva capitole din noul său roman: „Tinăra gardă”. Tot atunci am aflat că profesorul nostru, maestrul Gherasimov, pregătește ecranizarea acestei lucrări remarcabile. E greu să redau emoția care ne-a cuprins oînd ni s-a spus că acest film va fi viitoarea lucrare de diplomă a anului nostru.

— Cum ați lucrat la rolul Liubei Sevțova?
— De fapt, n-am lucrat numai eu, ci întregul colectiv. Ascultînd-o pe Inna Makarova mi-am adus aminte de ceea ce mi-au povestit colegii ei de Institut, care au rămas uimiți de perseverența și dirzenia acestei fete. Ore întregi a studiat cu profesorii de dans, de muzică, fiecare mișcare, fiecare gest. Când rămânea singură, se încuia în clasa goală, lua din nou în mîini castanietele și repeta pentru a zecea, pentru a suta oară aceeași figură. Probabil, de aceea în film chipul Liubăi a fost atât de viu, de cuceritor.

— Ce roluri ați jucat după „Tinăra gardă”?
— Am fost Marinka Baranova, în filmul „Medicul de țară”, cînd am avut fericirea de a lucra din nou sub conducerea maestrului Gherasimov. A urmat rolul veselei și sprințarei Froska din filmul „Întoarcerea lui Vasili Bortnikov”, pe care l-a regizat regretatul Vsevolod Pudovkin. În ultimul timp, am interpretat trei roluri principale: în filmele „Înălțimi”, „Omul meu drag” și „Correspondentul nostru”.

— Care este rolul preferat?
— Bineînțeles, rolul Liubei Sevțova. Am îndrăgostit de asemenea foarte mult rolurile Verei din „Omul meu drag” și al Katei din „Înălțimi” pentru profunzimea lor psihologică.

— La ce lucrați acum?
— Joc în filmul „Galina Krupina” după scenariul lui Agranenko. Interpretez aici rolul principal al unei textiliste și mă străduiesc să redau suferințele și bucuriile, forța sufletească a eroinei mele.

— Ce mai fac colegii dumneavoastră din „Tinăra gardă”?
— Au trecut zece ani de cînd am terminat filmul. Cu toate acestea, colectivul nostru de interpreți este unit și azi printr-o caldă prietenie. Nume ca Serghei Bondarciuk, Nonna Mordjukova, Ludmila Șagalova, Serghei Gurzo, Gleb Romanov și altele sînt cunoscute nu numai în țara noastră, ci și peste hotare. Colaborarea cu admirabilul pedagog și regizor Serghei Gherasimov a avut o mare influență asupra formării noastre ca actori, iar Bondarciuk, Gurzo, Cermodurov, se afirmă și ca regizori.

— Știu că ați călătorit mult în străinătate. Ce țări ați vizitat?
— Am fost în aproape toate țările de democrație populară. Din păcate n-am avut încă ocazia să văd România, despre care prietenii mei mi-au povestit atîtea lucruri frumoase. Dar sper să-l pot cunoaște în curînd personal pe spectatorii români. Vă rog să le transmiteți un salut călduros.

Alla Ciubotaru

Cele mai bune filme

În presa sovietică s-au publicat recent rezultatele celui de al doilea Festival unional al filmului sovietic. După cum se știe, la Festival a fost prezentat un mare număr de filme artistice, documentare, jurnale, filme de popularizare științifică, de desene animate, realizate în cursul anului 1958.

În aprecierea filmelor, juriul a ținut seama și de părerile curcilor largi de spectatori. Premiile și diplomele au fost decernate pe baza votului secret.

Iată acum rezultatele:

Diploma de onoare specială a fost acordată filmului „Poemul mării” (studioul „Mosfilm”) și actorului Mihail Ștrauh pentru interpretarea rolului lui Lenin, în filmul „Povestiri despre Lenin”.

Premiul I: filmul „Comunistul” („Mosfilm”).

Premiul II: filmele „O întâmplare extraordinară” (studioul „A. Dovjenko” — Kiev), „Omul meu drag” („Lenfilm”); „Idiotul — Nastasia Filippovna” („Mosfilm”).

Premiul III: filmele „S-a întimplat la Penkov” (studioul „M. Gorki” — Moscova); „Voluntarii” (studioul „M. Gorki” — Moscova); „Ceasul s-a oprit la miezul nopții” (studioul „Belarusfilm”), „Mama vitregă” (studioul „Azerbaidjanfilm”), „Inimă de oțel” (studioul „Armenfilm”).

Studiourile din Alma-Ata, „Tadjikfilm”, „Gruziafilm”, „Azerbaidjanfilm” și studioul din Odesa au primit diplome pentru realizarea filmelor „Simpaticul nostru doctor”, „Datoria de onoare”, „Fatima”, „Tăr-

muri îndepărtate” și „Pașii așezării trecutului”.

Au mai fost premiate filmele pentru copii „Andreika” (studioul „Lenfilm”) și „Rita” (studioul din Riga), precum și o serie de filme documentare, jurnale de actualități, filme de popularizare științifică, de desene animate.

Juriul a acordat următoarele premii personale:

Premiul I: A. Dovjenko, (post-mortem) pentru scenariul filmului „Poemul mării”; E. Gabrielovici pentru scenariul filmului „Comunistul”.

Premiul I: I. Raizman, pentru regia filmului „Comunistul”.

Premiul II: I. Heijij, pentru regia filmului „Omul meu drag”.

Premiul I pentru cea mai bună interpretare feminină, a fost acordat actrițelor R. Gladunko, pentru rolul Marinei din filmul „Ceasul s-a oprit la miezul nopții” și A. Șenghelaia, pentru rolul Tatianei din filmul „Evgheni Oneghin”.

Premiul II: T. Kokova, pentru interpretarea rolului Fatimei din filmul cu același nume și O. Petrenko, pentru rolul Katei, din filmul „Prima zi”.

Actorii Boris Andreev și Evgheni Urbanski au obținut premiul I, primul pentru rolul lui Zarudnii din „Poemul mării”, al doilea pentru rolul lui Gubanov din „Comunistul”.

Premiul II a fost acordat actorilor I. Kolțov pentru interpretarea rolului lui Tjolkovski din filmul „Omul de pe plajeta Pămînt” și N. Janturin pentru interpretarea rolului lui Ciokan Valihanov din filmul cu același nume.

Reflector

Întreaga presă franceză s-a făcut ecoul succesului răsunător pe care l-a avut Săptămîna filmului sovietic. Criticii cinematografiei cunoscute au consacrat articole elogioase producțiilor sovietice prezentate cu acest prilej. Iată ce scrie gazeta „L'Humanité Dimanche” despre filmul „Soarta unui om”: „Filmul acesta i-a zguduit pe spectatori. Publicul parizian a fost mai mult decît mișcat. Mulți spectatori nici n-au mai încercat să-și stăpînească lacrimile”.

Săptămîna filmului sovietic a fost apreciată unanim ca un eveniment artistic de frunte în viața Parisului.

Academia franceză de cinematografie, care reunește activitatea cinematografiei naționale, a acordat actriței Tatiana Samoilova „Marele premiu pe anul 1958” pentru cea mai bună interpretare feminină, într-un film francez.

Zilele trecute, la teatrul „Mossoviet” a avut loc premiera piesei „Nora” de Ibsen. Rolul principal este interpretat de cunoscuta actriță Liubov Orlova, artistă a poporului din U.R.S.S.

O coproducție franco-sovietică

În pavilioanele cunoscutului studio „Mosfilm” se turnează prima coproducție franco-sovietică — filmul „Normandie-Niemen”.

Scenariul acestei producții închinată Iaptelor eroice săvîrșite de piloții sovietici și francezi pe fronturile Marelui Război pentru Apărarea Patriei aparține scriitorilor Elsa Triolet și Konstantin Simonov. Regia o semnează Jean Drville.

În fotografie: Igor Eischbaum, fost pilot în regimentul de aviație francez „Normandie-Niemen”, actualmente unul dintre consultanți, discută cu artistul sovietic Nikolai Lebedev, care interpretează în film rolul unui colonel sovietic.

Noua promoție de actori

Institutul de Artă Teatrală „A. Lunacearski” din Moscova va da anul acesta 100 de actori pentru teatrele de dramă și muzicale, regizori, maestri de balet, teatrologi. Pe tîmerii artiști îi așteaptă spectatorii din Novosibirsk, Saratov, Stalingrad, Leningrad și alte orașe.

În fotografie: L. Baratov, regizorul principal al teatrului „Stanislavski—Nemirovici Dancenko” (al doilea din stînga) stă de vorbă cu un grup de studenți și profesori ai institutului.

Galina Ulanova la telefon!

Zilele trecute, redacția ziarului „Komsomolskaia Pravda” a luat legătură telefonică cu hotelul „Haverer Clenton” din New York, unde locuiește Galina Ulanova, cu care a avut următoarea convorbire.

Moscova: Galina Sergheevna! Opinia publică de la noi urmărește cu interes turneul trupei de balet a Teatrului Mare în S.U.A. Care-i dispoziția dumneavoastră, ce noutăți ne puteți spune?

New York: Toți ai noștri sînt într-o dispoziție excelentă. Aplauzele entuziaste ale spectatorilor americani, cu care este înțîmpinat fiecare spectacol dat de noi la „Metropolitan Opera”, ne încălzesc ca razele soarelui. Sîntem bucurosi să constatăm că arta consolidează legăturile prietenești, că între scenă și sală se stabilesc relații foarte strînse, că spectatorii americani care umplu parterul, lojile și galeriile ne sînt prieteni.

Moscova: Care sînt primele impresii ale vizitei dumneavoastră în S.U.A.?

New York: Prinurea pe care ne-au făcut-o spectatorii americani a întrecut toate așteptările. Totul decurge în cele mai bune condiții. Din păcate ne rămîne puțin timp liber pentru a vizita orașul: facem multe repetiții, lucrăm mult. Acum, cînd la Moscova e aproape seara, la New York este abia ora 9 dimineața. Curînd vom începe repeliția de dimineață. La spectacolele noastre, în fața clădirii teatrului „Metropolitan Opera” se îmbulzesc sute de oameni. După ce se lasă cortina, multă vreme spectatorii nu ne lasă să părăsim scena.

Moscova: Galina Sergheevna, n-ați vrea să spuneți ceva cu-vînte cititorilor noștri?

New York: Vă rog să transmiteți salutul meu fierbinte moscovitelor, tuturor compatrioților noștri. Eu și tovarășii mei ne dăm lîmpe de seamă că aici, la New York, apărăm faima tradițională a baletului rus.

CONTINENTUL

DEPARTE, IN INIMA SIBERIEI, pe malurile fluviului Obi, la 25 km de Novosibirsk, se constituie un oraș ultramodern, care va găzdui institutele de cercetări științifice ale „Academiei siberiene”. Orașul este împărțit în câteva microzone, fiecare cuprinzând nu mai mult de 6.000-7000 de locuitori. La rândul lor, microzonele sunt împărțite în: zona locuințelor, a școlilor, zona spațiilor verzi, a magazinelor, a cantinelor și a întreprinderilor de deservire socială, zona garajelor, atelierelor auto și a stațiilor de benzină, zona terenurilor de sport. În centru vor fi plasate edificiile publice. În „orașul savanților” nu vor exista coșuri de fabrică, în schimb va fi foarte multă verdețură, căci se vor păstra intacte porțiunile de taiga.

IN ABHAZIA trăiesc peste 2100 de oameni trecuți de 90 de ani. Raportată la totalul populației, care este cam de 50.000 de locuitori, cifra e de-a dreptul impresionantă. Nu este lipsit de interes nici faptul că — de la recensământul din 1926 numărul bătrînilor între 90 și 94 de ani s-a triplat, iar al celor de 90-100 de ani a crescut de peste cinci ori. Statistica arată că femeile trăiesc mai mult decît bărbații. E' însumeză două treimi din totalul bătrînilor recenzați.

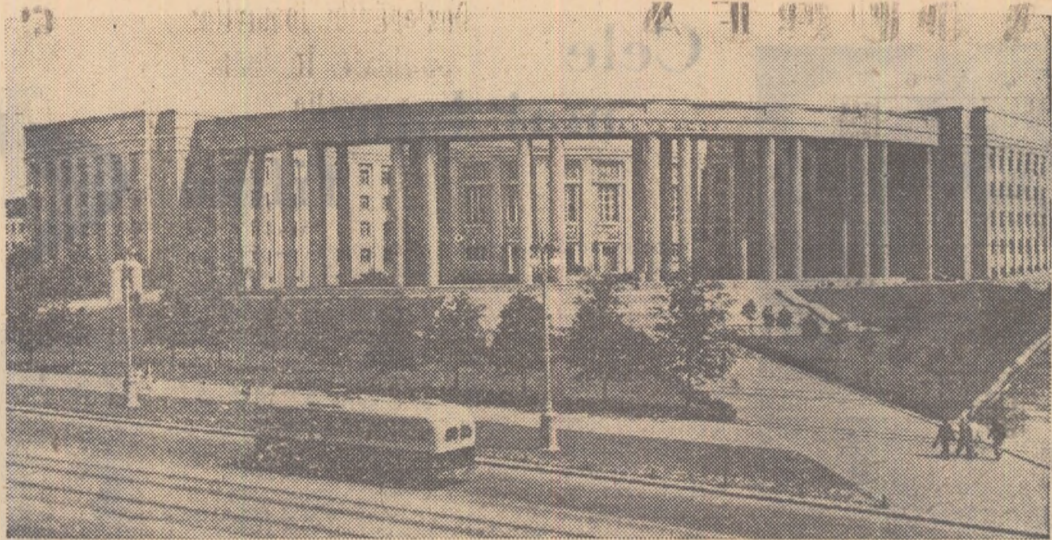

PE AEROPORTUL VNUKOVO din Moscova pot fi văzute, pe lângă marile și confortabilele „expresii aeriene” ale „Aeroflotului” sovietic, avioane de pasageri aparținând unui mare număr de companii străine de navigație aeriană: „L.O.T.” (Polonia), „Aero” (Finlanda), „S.A.S.” (Țările scandinave), „TAROM” (România), „T.A.B.S.O.” (Bulgaria), „Deutsche Lufthansa” (R.D. Germană), „C.L.M.” (Olanda), „Compania aviatică indiană”, „B.E.A.” (Anglia), „Air-France” (Franța), „SABENA” (Belgia) ș. a.

LOCUITORII CRIMEEI numesc anul 1956 „anul cotiturii”. Ei au rășădit atunci mai multe vie și livezi de cît în zece ani anteriori: 16.832 ha. Iar în anul următor, încă 13.000 ha au intrat în stăpînirea viticulturii. Întreaga Crimee cunoaște lozincă: „Pînă la sfîrșitul cincinalului să mărim suprafața viilor și livezilor la 200.000 ha, iar în anii următori pînă la 300-350.000 ha!” Poate că nu-i de prisos să amintim că în 1913, în toată peninsula existau doar 12.000 ha de livezi și 6.000 ha de vie.

ISTORIA HOREZMULUI — imperiul care a dăinuit două milenii între lacul Aral și pustiiul Kara-Kumi — este frămîntată de un șir lung de întâmplări tragice. Orașe și sate distruse, canale secate și părăgînite. Nimic din ce-au creat oamenii cu atîta trudă de-a lungul veacurilor nu a scăpat de pustiirea atîtor războaie antice, feudale și moderne. Dar în cursul celor 21 de ani de cercetări, arheologii au asistat nu numai la redescoperirea unei civilizații străvechi, ci și la nașterea unei vieți noi pe aceste meleaguri istorice. În jurul șanțurilor de săpături arheologice, locuitorii Uzbekistanului și Turkmeniei — liberi și stăpîni pentru prima oară pe pămîntul lor — cuceresc din nou desertul, prefăcîndu-l pen'ru totdeauna într-un pămînt al vieții, păcii și prosperității.

U. R. S. S.

Minsk, capitala Belorusiei — se mindrește cu multe dintre noile sale edificii, adevărate monumente arhitecturale.

În fotografie: clădirea Academiei de Științe a R.S.S. Beloruse.

Lingvistica matematică 330 de turiști romîni la Moscova

(urmare din pag. 3-a)

În ultimii ani, în lingvistica sovietică, o mare dezvoltare au luat cercetările de lingvistică matematică. Aceste cercetări se dezvoltă atît pe linia abordării problemelor de teorie a informației (cercetări statistice), cît și pe linia abordării problemelor puse de traducerea mecanizată.

Trebuie arătat că traducerea mecanizată se bazează pe existența mașinilor electronice de calculat. Știința sovietică acordă o mare atenție problemelor pe care le pune traducerea mecanizată. Această rezultă și din programul Constatării de lingvistică matematică, care a avut loc între 15 și 21 aprilie la Leningrad. Din totalul de 58 de referate și comunicări anunțate, 55 au fost consacrate problemelor teoretice și practice ale traducerii mecanizate și numai trei problemelor de teorie a informației.

Traducerea mecanizată pune lingviștilor problema găsirii unei metode de descriere cît mai riguroasă și cît mai simplă a sistemelor lingvistice și a echivalențelor dintre aceste sisteme. Acest domeniu de cercetare este, după cum se vede, strîns legat de o serie de chestiuni de lingvistică generală, cum ar fi topologia limbilor, teoria traducerii și, în primul rînd, chestiunea metodei de cercetare.

Multe dintre comunicările și referatele care au fost prezentate la constatare au avut în vedere problemele amintite mai sus. Cităm, pentru exemplificare, cîteva titluri: Cîteva probleme ale lingvisticii matematice care

se pun în legătură cu traducerea mecanizată (A. A. Leapunov, G. P. Berinovskaia, O. S. Kulaghina, I. A. Melciuk, T. N. Molosnaia), Teoria generală a traducerii și lingvistica matematică (V. I. Rozențveig), Teoria relațiilor dintre sistemele lingvistice și fundamentarea lingvisticii istorice comparative (V. V. Ivanov), Clasificarea propozițiilor simple și construcția codurilor (I. K. Lekomțev) etc.

Savanții sovietici care lucrează în domeniul chiberneticii acordă, de asemenea, o atenție deosebită lingvisticii. În ultimul timp au apărut cercetări extrem de interesante în domeniul lingvisticii matematice. În primul volum din Problema kiberneticii (Probleme de chibernetici) apărut în anul 1958 figurează trei studii de lingvistică matematică: O. S. Kulaghina: Despre un mijloc de determinare a sensului gramatical pe baza teoriei mulțimilor; T. N. Molosnaia: Problema deosebirii omonimelor în traducerea mecanizată din limba maghiară în limba rusă.

În afară de faptul că dezvoltarea cercetărilor de lingvistică matematică va avea ca rezultat realizarea traducerii mecanizate, trebuie pusă în evidență importanța lor teoretică. Studiile de lingvistică matematică determină un evident progres al lingvisticii: știința limbii tinde să se apropie de așa numitele „științe exacte”.

Em. Vasiliu

PREMIERA
la 9 mai, 1959, la cinematografele REPUBLICA și ELENA PAVEL

DIRECȚIA REȚELEI CINEMATOGRAFICE ȘI DIFUZĂRII FILMELOR

prezintă
O producție a studiourilor cehoslovace

CEI 44

Scenariul și regia: PALO BIELIK. Muzica: MILAN NOVAK

cu
JURAJ SARVAŠ, ELENA POPPOVA, ADAM MATEJKA,
DUSAN BLASKOVICI, VILFAM ZABORSKY, CTIBOR FILCIK

Legătura sinceră, frățească care s-a înnodat spontan între oaspeții din țările de democrație populară și coloanele de demonstrații materializa ceea ce simțeau deopotrivă gazdele și prietenii de peste hotare și anume că unitatea de aspirații, de idealuri, lupta comună a popoarelor lor pentru același țel — construirea socialismului și comunismului este o realitate vie, palpabilă. Cînd românii salutau „Da zdravstvuiet pervoi Mai” (Trăiască 1 Mai), cînd cehii reluau vesel: „Praha pozdravleat Moskvu” (Praga salută Moscova) sau cînd tinerii în cămăși albastre din Tineretul liber german scandau „Berlin grüsst Moskau” și din coloanele de demonstrații li se aruncau flori, li se înlindeau nenumărate miini de frate, toți ce se aflau acolo simțeau că internaționalismul proletar este o forță invincibilă.

Dar cine a văzut Moscova, în ziua de 1 Mai, își va aduce neapărat aminte și de seara acelei zile.

Se știe că Moscova este un oraș cu o circulație febrilă de mașini, că pe arterele principale automobilele gonesc înșiruite în cîte trei-patru rînduri. Cu toate acestea, în după amiaza lui 1 Mai și apoi în 2 mai accesul mașinilor a fost cu desăvîrșire oprit începînd din Piața Roșie și pînă către sfîrșitul străzii Gorki — ceea ce înseamnă o distanță pe care cu piciorul o străbați cam într-un ceas jumătate — cîci întreaga populație a Moscovei ieșise, parcă, să se plimbe.

În după amiaza zilei de 2 mai, pe stadionul „V. I. Lenin” de la Lujniki a avut loc tradiționala serbare anuală a sporturilor și deschiderea oficială a sezonului sportiv de vară. A fost un eveniment care a atras luarea aminte nu numai a celor 100.000 de spectatori, care au umplut stadionul, ci a întregii Moscove, care a urmărit desfășurarea programului și primul meci de fotbal al noului sezon la aparatele de televiziune și radio.

Aerul sîrbăcesc al orașului s-a păstrat intact și în ziua de 3 mai; oamenii erau îmbrăcați la fel de îngrijit ca în zilele precedente, pe estrade continuau spectacolele în aer liber, vizitele și petrecerile în familie sau în afara orașului se urmau în același ritm neistovit. Numai că, spre a nu stînjea aprovizionarea populației, magazinele aveau program, iar circulația automobilelor era nedensă.

Pentru turiștii romîni, ziua de 3 mai a însemnat însă mai ales înfîlțirea prietenească din Parcul de cultură „Maxim Gorki”. În ciuda ploii, la orele 15, băncile teatrului de vară din interiorul parcului au fost ocupate pînă la refuz, iar alte sute de moscovizi care fînuseră să asiste la înfîlțirea cu oaspeții romîni se grupaseră de o parte și de alta a estradei.

Au deschis serbarea reprezentanții ai conducerii Asociației de prietenie sovieto-romîne. Directoarea Parcului de cultură, Rodina, s-a adresat apoi participanților Trenului prieteniei ca unor vechi cunoscuți, vorbindu-le despre multiplele forme folosite de colectivul cultural al acestui mare parc moscovit pentru a face cunoscută cultura romînească. De altfel, participanții la serbarea prieteniei romîno-sovietice aveau să se convîngă îndată de acest lucru. Prima surpriză a constituit-o, desigur, apariția pe scenă a compozitorului român Mauritiu Vesca. Compozitorul a trecut îndată la pian și, peste cîteva clipe, au răsunat acordurile atît de cunoscute ale cîntecului său „În București ul iubii”. La invitația tinerei prezentatoare, melodia a început să fie întonată de sutele de glasuri ale spectatoarelor, care urmăreau cuvintele cîntecului, scrise cu litere de-o schioapă pe panourile improvizate pe scenă. Ploata încetase ca prin farmec, dar entuziasmul cîntăreții continuau să tindă de-asupra capetelor umbrelor confecționate ad-hoc din ziare și batiste.

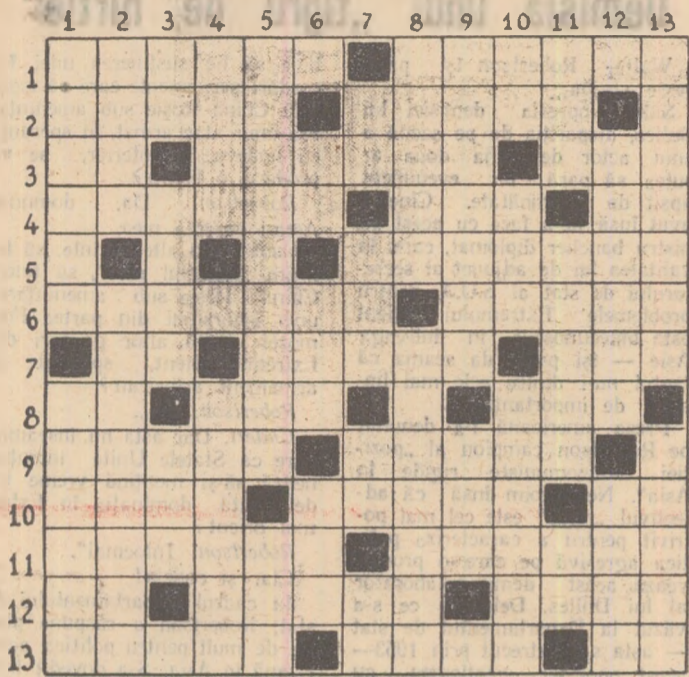
N-au trecut decît cîteva minute și teatrul de vară a devenit punctul de atracție al întregului parc. Spectatorii sovietici și romîni au aplaudat laolaltă cu căldură fiecare număr al programului. Au amuzat, în mod deosebit, isprăvile maiorului de roșiori din „Vizita” lui Caragiale, istorisite cu mult umor de actorul Tokarev, ca și mica scenă din „Steaua fără nume” de Sebastian în interpretarea unui celebru trio al teatrului M.H.A.T. — Zueva, în rolul domnișoarei Căcu, R. Maximova (Moșă) și D. Leonidov (Grig).

Întîmpinată cu însușețire a fost și apariția violonistului Solomon Snilkovski, laureat al primului concurs „George Enescu”, care împreună cu pianista, Olga Stupakova a interpretat Meditația de Ciaikovski și finalul sonatei a 3-a de Enescu.

Serbarea prieteniei din Parcul de cultură „Maxim Gorki”, care i-a reunit laolaltă pe turiștii romîni și un mare număr de prieteni sovietici, a avut loc la 3 mai.

La drept vorbind, însă fiecare zi petrecută pe pămîntul sovietic de turiștii romîni a fost în felul ei o sărbătoare a prieteniei. Și ei au socolit-o și au simțit-o ca atare.

PĂDURIEA

ORIZONTAL: 1) Scriitor sovietic, autorul romanului „Pădurea rusească”. — Pădurice de arini. 2) Autorul romanului „Alei, codrule firtate” — „Rădăcinile sint...”, roman de Zaharia Stancu. 3) Senin la început! — Frumosul arbore al pădurii noastre — „Peste flori ce cresc în umbră, / Lingă... pe poteci, / Vezi bejăni de albine, / Armii grele de furnici...” (M. Eminescu). 4) „Pădurea...”, poezie de Eugen Jebeleanu — Șarpele cristalin al pădurii — Sfirșitul lui Tartacot, rătăciosul pitic al pădurii din basmele noastre. 5) „Urlătoarea” din Bucegi. 6) Căpata din nou viață (fig.) — Specie de stejar. 7) Măi, mai scurt — Lemne așezate ordonat — Curelușă. 8) Alțif de dar — Riu în U.R.S.S. — Patru anotimpuri (pl.). 9) Arbori ce cresc în pădurile umede — După frunză, în poeziile și cîntecele populare. 10) Răcoare — „Codrule cu riuri line / Vremea trece, vremea vine. / Tu din... precum ești / Tot mereu întineresti” (M. Eminescu). — Așa începe un roman! 11) E de față — Gen de poezie care cuprinde și doina noastră (pl.). 12) Rece! — Buzdugan — Pește... odihnitor. 13) „I-o mai spune vechiul basm de bunică povestit / Doina, lung i-o cîntă-n frunză, cînd e vremea de...” (Al. Davila). — „...pădurului”, basm de Călin Gruia, din cartea „Izvorul fermecat” — „Și atunci cea cine poate fericirea să-mi redea? / Iar ecoul din pădure i-a răspuns îndată: — ...!” (R. Rosetti).

VERTICAL: 1) Ramură tină, — Poteci. 2) Un fel de „Ce spui?” — Autorul poeziilor „Ce te legeni codrule?”, „La mijloc de codru des”, „Povestea codrului”, „Freamăt de codru” etc. 3) „In pădure pom și pom, între oameni... și” — Ramură care... nu a ucă. — Aici. 4) Nună. — Cinstiți. 5) Scriitor clasic rus, autorul comediei „Pădurea” — Ceva din care nu lipsește nimic. 6) „Am răspuns: — „Pădure dragă, / nu vine, nu mai vine!” (M. Eminescu). — Fir — Animal... ispășitor. 7) Un paj care și a pierdut capul! — Drumuri... patrupeze — Șase, pe cadranul unui ceas — Un fel de „of!”. 8) Ca frunza de pelin — „Pină dîncolo de pădurea...”, note de drum de Traian Uba. 9) Loc într-o pădure unde copacii sint rari. — Zgomot morbid. 10) In vir! — li lipsește un C pentru a reproduce cîntecul cucului! — Exprima. 11) Mantaua de iarnă a pădurii. — Bobițele comestibile ale unui arbust — In mijloc de ogor! 12) Conducători podurilor umblătoare — Pădure și mure în două versuri. 13) Compozitor ceh, autorul poemului simfonic „Prin pădurile și livezile Boemiei” — „...cîntec dulce / cînd te-aud nu m-ai mai duce”.

Dezlegările jocurilor publicate în luna aprilie

Nr. 13

N. V. Gogol

ORIZONTAL: 1) Comedii. 7) Nasul. 12) Axakov. 13) Anula. 14) San — S. 15) Afiș. 16) Animi. 18) Ln. 19) Tale. 20) Veka. O. 22) Oma. 24) Ițar. 25) Revoca. 28) Ne — A. 29) Im. 30) Rus. 31) Mob. 33) Aurit. 35) Ore. 36) Lei. 37) Fals. M—V—R—C. 39) Aripă. 43) Resteu. 46) Nazale — E. 47) Lear. — T. 48) Ona. 49) Medalie — I. 53) Atractiv. 56) Serile. 59) Ujum. 60) Iharev. 62) Tețe. 64) Aplauzi. 65) Adam. 66) Vii.

Nr. 14

Dansurile popoarelor.

ORIZONTAL: 1) Garantela — M. 2) Ala — Artista. 3) Nunți — Attam. 4) Englez — A—MB. 5) Ceh—Rem—OTO. 6) Lia—Bulba. 7) Su — Goe — I — Mo. 8) Alle — Kolo — P. 9) M—ERA—SIRBE. 10) Bolero — Acar. 11) Apo — Ilie — La.

Lumina

ORIZONTAL: 1) Babaevski — Li. 2) Opați—Purpur. 3) Tu — Selene — Ci. 4) Est — RAC—ARES. 5) Z — Ra — Italia. 6) Luminare — Fi. 7) Licurici — Car. 8) Uc — R—Condori. 9) Murgi — L — Ua — Z. 10) Ira — El — Torta. 11) N — Masala — Nor. 12) — Aladin — Stele.

Nr. 15

Știați că...

ORIZONTAL: 1) Țar Kiolok — Vp. 2) Alcibiade — Boa. 3) Le — Tirs — Turin. 4) Asia — A — Balena. 5) M—L—O—AI—IBIS. 6) Baiazid — As — C. 7) Abanos — Aretin. 8) Sudan — Nai — E — I. 9) Arac — Piramida. 10) I — Real — Ni — Eg. 11) A — Ae — R — Dalila. 12) Bacon — Io — Onor. 13) Ateneu — Nașa.

Nr. 16

Operete

ORIZONTAL: 1) Lăsați-mă să cînt. 2) Elena — As — Canar. 3) Hap — Rosti — Site. 4) A — Ana—Liliacul. 5) Rar — Șea — loc — Re. 6) Calul — Văduva. 7) Mu — Orfeu — Ață — B. 8) Ilari — Bistrița. 9) Lip — Sie — T — E — U. 10) Intrus — Miciora. 11) Ua — Alți — L — Fund. 12) T — Acu — Stele — Ae. 13) H — Libertate — R. 14) Nota — Arie — Elza.

Nr. 17

Fericire

ORIZONTAL: 1) MILIUTIN — MARA. 2) ALECSANDRI — UM. 3) R — HIO — I — ULITA. 4) INA — RIME — OLEG. 5) NORI — CAMAȘA — I. 6) AR — VIS — IR — RAT. 7) — ORAR — ANDREI — 8) ECONOMIE — O — ȘA. 9) S — B — SE — Solon —. 10) AC — LIRICE — LEV. 11) RATE — LAUDAT — E. 12) Fericit — IU — ER. 13) ANI — ÎNASPRITA.

ȘAH

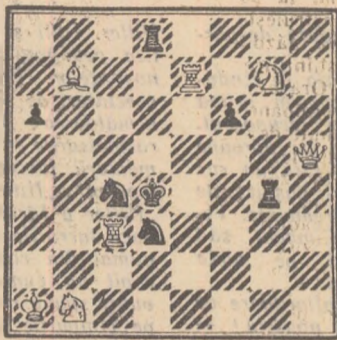
PROBLEMA Nr. 45

I. Draiska (Riga)

Premiul III la concursul

revistei „Schach” din

R. D Germană

Mat în 2 mutări

(Alb: Ra1, Dh5, Tc3, Te7, Nb7, Cb1, Cg7, Pb2.

Negru: Rd4, Td8, Tg4, Cc4, Cd3, Pp.a6, f6)

Știați că...

...în cariera sa șahistă fostul campion mondial Alexandr Alehin a jucat în 87 de turnee clasîndu-se pe primul loc în 62 dintre ele? El a jucat și 23 de meciuri, dintre care a pierdut numai două (unul la Nenarokov în 1909, la vîrsta de 16 ani și unul pentru campionatul lumii, la Euwe, în 1935), cîștigînd 17 (dintre care două la Euwe, în 1927 și 1937). În total, Alehin a jucat 1264 partide în turnee și meciuri (între 1908-1946) dintre care a cîștigat 735, pierzînd numai 127. De menționat că n-au fost socotite partidele de simultan, partidele de demonstrație și nici numeroasele partide prin corespondență, jucate în tinerețe!

Filatelie

Cu prilejul aniversării a 89 de ani de la nașterea lui Vladimir Ilieci Lenin, poșta sovietică a emis o reușită marcă în valoare de 40 kopeici.

Marca înfățișează chipul marelui Lenin, după un desen executat de pictorul Protr Vasilev și poartă facsimilul semnăturii originale a lui Lenin.

Printre seriile de mărci sovietice consacrate femelor marine, un loc deosebit îl ocupă și cele două mărci ale unei emisiuni recente a Ministerului Poștelor și Telecomunicações din U.R.S.S. în valoare de 40 și 60 kopeici, înfățișînd profiluri de vase sovietice. Marca, în valoare de 40 kopeici, reproduce silueta motonavei „Rossia”, care navighează pe lîna Odesa—Batumi, iar cea în valoare de 60 kopeici, silueta pachetului „Mihail Kalinin”. Ambele mărci sînt imprimare în policromie.

La seria timbrelor consacrate memoriei scriitorilor clasici se adaugă și recenta emisiune sovietică închinată scriitorului și savantului georgian Sulhan Sava Orbeliani (1658—1725) — autorul unor cunoscute fabule populare georgiene. Imprimată la offset, în roșu și negru, noua marcă, în valoare de 40 kopeici, reproduce portretul savantului, după un desen al pictorului Roman Jitkov.

Nu sînt rare emisiunile poștale care au ca subiect teatrul. Tematica aceasta a fost recent îmbogățită cu două mărci apărute aproape concomitent, în U.R.S.S. și Italia, în vederea sărbătoririi a 100 de ani de la nașterea mării actrițe italiene Eleonora Duse.

13 MAI

tragere specială

DOUĂ EXTRAGERI
de cite
8 NUMERE
(6 de bază + 2 de rezervă)

PRONO

expres

Tuteti obtine
numeroase premii
suplimentare
in
OBIECTE
si
BANI

LOZ
IN PLIIC
LEI
2.000
1.000
5.000
2.000
1.000
etc etc

Tuteti castiga
PE LOC

3
LEI

Umbra lui Goebbels deasupra Germaniei occidentale

Ne-am întâlnit după o îndelungată despărțire.

Fuseam buni camarazi în divizia de îndurări care la 22 iunie 1941 primisem prima lovitură a dușmanului. Abia l-am recunoscut. Și asta nu pentru că îmbătrânise cu aproape douăzeci de ani. Aveam acum în față un rus ca toți rușii, preocupat de treburi pușnite de care, cîndva, războiul îl rupsesse vremelnic. Venise la Kiev, din îndepărtatul Cîmkent, să-l poftescă pe agricultorii ucraineni pe noile pămînturi din sudul Kazahstanului.

— Nici nu-ți poți închipui ce înfloritoare va deveni în scurtă vreme regiunea noastră! — îmi spuse el.

— Îmi închipui, cum să nu-mi închipui, Vasili!... Dar hai, să ne mai aducem aminte și de trecut!

Așa s-a făcut că după obiceiul foștilor combatanți care nu s-au mai văzut de multă vreme, am început să discutăm despre trecut. Ne-am amintit cum, în zorii zilei aceleia, deasupra

Hitler. Intii și intii, așa cum obișnuiește practica pedagogică, s-a făcut o verificare a cunoștințelor. Printre întrebările puse micuților spectatori de societatea de televiziune se află și următoarea: „Ce știți despre Hitler?” Desigur, răspunsurile n-au putut decît să-i bucure pe mentorii fasciști: „Hitler a dat de lucru șomerilor”, „Hitler s-a îngrijit de mame și copii”, „Hitler a făcut mult pentru poporul german și dacă lucrurile au ieșit pînă la urmă prost, asta numai din cauză că a înnebunit”... Nici un copil nu cunoștea adevărul și de aceea n-a putut spune că turbatul de Hitler a exterminat pe cîmpurile de luptă și în lagărele de concentrare milioane de oameni, printre care se aflau și multe rude de-ale lor.

— Dar Bonn-ul pregătește soldații aproape din fașă! — exclamă Vasili.

— Să vezi, cu tinerii apleci pentru recrutare povestea este și mai simplă. E suficient să deschizi „Soldatenkalender”. Așa cum arată autorii lui, calendarul are, între altele, menirea de a da tineretului o imagine clară despre evenimentele istorice, de a-i învăța să privească lucrurile din punct de vedere „istoric”.

— Bombastic, și totuși destul de limpede. Ți poți da ușor seama în ce fel sînt reflectate în calendarul acesta evenimentele istorice!

Răsfoind mai departe, dăm peste „datele aniversare”. Cu o nemiopomenită exactitate, calendarul consemnează întreaga istorie a militarismului german, de la „introducerea, în 1764 de către împăratul Friedrich cel Mare a regulamentului de campanie” și pînă la „instituirea medaliei pentru lupta împotriva partizanilor”, în 1944. În schimb, nici un cuvînt despre... bătălia de la Stalingrad!

— Probabil pentru că această bătălie nu poate servi tineretului german drept... pildă de eroism și pentru că nu este în concordanță cu „tradiția”. Chiar și numai amintirea celor 330.000 de nemici care au nimerit în „cazanul” de la Stalingrad ar putea influența în chip nedorit recruții de la Bonn.

Ne-am amintit apoi felul în care resturile armatei înfrînte a „cuceritorilor” a trecut Volga. De trecut au trecut-o, dar în coloane nesfîrșite de prizonieri, care se îndreptau spre răsărit, în timp ce noi înaintam spre apus. Lingă stația Gumrak, asupra unuia dintre miile de hitleriști uciși în cursul luptei am găsit o hirtie pe care se afla scris un cîntec:

„Nu judecați niciodată faptele soldatului
Soldații nu trebuie să aibă griji.
Dați-le tot ce-și doresc.
Dați-le să bea, să sărute,
Căci nu se știe cît de repede or să moară!”

Oare cine a compus cîntecul acesta de ostrădit la moarte? Poate tot Hans Baumann, același care, în urmă cu douăzeci de ani compunea versuri războinice proaste, și care face și azi același lucru la „Soldatenkalender”. Pentru „Soldatenkalender”, care preamărește ideile revanșarde ale militarismului prusac, Baumann a scris versuri noi: „Primul lucru de care am avut parte a fost să servim în anonim, iar ultimul lucru ce ne-a mai rămas este să murim departe de tot ce ni-i drag”. Precum se vede, starea de spirit a acestui trubadur nu s-a schimbat.

Un spațiu respectabil acordă „Soldatenkalender” și detașamentelor de voșuntari. Acestora, publicația le consacră un capitol aparte, care abundă și el de falsuri. De pildă, nu se face nici o deosebire între participanții la războiul de eliberare dus de poporul german împotriva lui Napoleon și reacționarele „detașamente de voșuntari”, care după primul război mondial s-au răzuit sălbatec cu mișcarea revoluționară din Germania Asasinii lui Karl Liebknecht și Rosa Luxemburg sînt proslăviți ca „salvatori ai patriei”. Sînt de asemenea proslăviți generali criminali von Lüttwitz, Von der Hölz, Jellow-Vorbeck și von Walter.

Ținînd seama de toate acestea — îmi spuse Vasili — libertatea cuvîntului în noul Reich nu-i alțceva decît depina libertate a propagandei revanșarde.

Cu toate astea, discipolii de la Bonn ai lui Goebbels nu vor reuși să înșele milioanele de germani care nu au uitat cu ce s-au ales de pe urma campaniilor de cotropire ale fîhrerului. E de presus că „războiul rece” nu se bucură de ascendența germanilor. Doar nu degeaba a fost silit Adenauer să renunțe la funcția de cancelar! Cei de la Bonn ar trebui să mediteze asupra acestui lucru...

Miko'a Upenik

Demisia unui „tigru de hirtie”

Walter Robertson își părăsește slujba...

Sub impresia demisiei lui Dulles, dispariția de pe scenă a unui actor de mîna doua ar putea să pară un eveniment lipsit de însemnătate. Cine a avut însă de-a face cu acest ministru bancher diplomat, care, în calitatea lui de adjunct al secretarului de stat al S.U.A. pentru problemele Extremului orient este binecunoscut în întreaga Asia — își poate da seama că faptul nu-i dintre cele mai lipsite de importanță.

Presa americană l-a denumit pe Robertson campion al „poziției anticomuniste rigide în Asia”. Ne îndoim însă că adjectivul „rigid” este cel mai potrivit pentru a caracteriza politica agresivă pe care o promovează acest demn colaborator al lui Dulles. Deîndată ce s-a văzut la Departamentul de stat — asta s-a petrecut prin 1953 — acest onorabil gentleman, cu frica lui Dumnezeu, a cerut să se folosească împotriva comunistilor oricare tip de armă, inclusiv bomba atomică.

Anul acesta, poporul chinez va sărbători 10 ani de la eliberarea, dar Robertson continuă să susțină că, „după toate normele politicii naționale și interna-

ționale, actualul regim din China este ilegal”. Cum să se împace Robertson cu victoria regimului popular în China, cînd a depus alțceva eforturi să împiedice această victorie? În 1946 Robertson a făcut parte din faimoasa misiune a generalului Marshall, care, sub masca de „mediator” al divergențelor dintre Gomindan și Partidul Comunist, n-a făcut alțceva decît să contribuie la intensificarea războiului civil în China.

Robertson. Da, domnule. Asta-i părerea mea.

Cudert. Cu alte cuvinte, să folosim „războiul rece”, să ținem China Roșie sub amenințarea unei incursiuni din partea Formozei sau a altor grupări din Extremul orient, sprijinite cu armament american?

Robertson. Da...

Cudert. Dar asta nu înseamnă oare că Statele Unite intenționează să-și mențină vreme îndelungată dominația în Extremul orient?

Robertson. Intocmai!

Clar și concis!

În cadrul Departamentului de stat, Robertson a răspuns pînă nu de mult pentru politica americană în Asia. S-a dovedit însă a fi un cîrmaci nepriceput. Cite naufragii n-a suferit în această parte a lumii diplomația americană! Politica de „nerecunoaștere” a Chinei n-a putut împiedica creșterea forței și prestigiului ei, în schimb a adus mari prejudicii prestigiului S.U.A.

Comunicînd demisia lui Ro-

NOTE

bertson, Agenția „United Press International” subliniază printre altele: „După părerea generală Robertson poartă răspunderea pentru încăpăținarea de care dă dovadă S.U.A. în ce privește admiterea Chinei comuniste în O.N.U.”

În prezent, Robertson este arhicunoscut: dă dezmințiri, face declarații, acordă interviuri, scrie articole în care susține că demisia lui nu va schimba cu nimica politica americană în Asia. Dacă aș ști că această politică s-ar schimba chiar și cu o iotă — a declarat el recent — aș prefera să mor decît să-mi părăsesc postul. Ce se va întîmpla dacă totuși opinia publică americană va sili în cele din urmă Washingtonul să renunțe la politica sa nerealistă și să recunoască Republica Populără Chineză?

„Prea mulți vagabonzi”

Acesta-i titlul unei note recent publicate în ziarul francez de extremă dreaptă „Figaro”, de ziaristul burghez George Ravone. La drept vorbind, de aici a început totul. Respectabilul domn Ravone și-a exprimat indignarea în legătură cu faptul că la Paris, mai la fiecare pas, întîlnești cerșetori zdrențaroși, fără adăpost. Acești vagabonzi, susține autorul, și-au făcut un obicei să înapoțeze pe străzile capitalei franceze. Cu înfățișarea lor inestetică ei înjosesc prestigiul Franței în ochii străinilor. Dar poliția ce păzește? — se indignează „Figaro”

Strigătul de alarmă al lui „Figaro” nu s-a pierdut în

pusiul. A fost auzit de deputatul de dreapta Frederic Dupont, care a cerut ca problema „curățirii” Parisului de vagabonzi și cerșetori să fie inclusă pe ordinea de zi a viitoarei sesiuni a parlamentului.

Năvăii ar putea crede că, pentru stîrpirea cerșitului și a vagabondajului, autoritățile franceze n-ar trebui decît să ia unele măsuri simple, dar eficiente, cum ar fi ridicarea nivelului de trai al populației, lichidarea șomajului, îmbunătățirea sistemului de asigurări sociale, dezvoltarea construcției de locuințe etc. Dar aceste metode de lichidare a plîgilor sociale sînt inacceptabile pentru politicienii burgezi.

„Dar ce învinuiri sînt aduse vagabonzilor noștri? — întrebă cu ironie revista satirică „Canard enchaîné”, după care, tot ea răspunde: — Li se aduce învinuirea că, cu înfățișarea lor inestetică jignesc privirile turistilor străini și, în același timp, pe cele ale domnilor Ravone și Frederic Dupont.

Și, pentru a rezolva problema, revista propune în continuare: „Orice persoană învinuită de crimă de-a avea aspect inestetic trebuie imediat expulzată din Capitală”.

Firește, „Canard enchaîné” a glumit... Cu toate acestea, judecînd după tonul belicos al zărilor burgeze franceze, ne bieții locatari ai ulițelor pariziene îi așteptăm neplăceri serioase.

(Din „Literaturnaia gazeta”)

Triunghiul războiului rece
(Bonn-Paris-Roma)
desen de Kukriniksi

orașelului ucrainean au căzut primele bombe fasciste.

— Ți amintești? Nu ne venea să credem că începuse războiul — îmi spuse Vasili. — Josnică lovitură!

Și cînd te gîndești ce minciuni sfruntate debitează așa zișii istorici de la Bonn! Uite, mi-a căzut în mînă o carte. Se numește „Trecutul trăiește”, și s-ar spune că-i un manual de istorie destinat liceelor din R.F.G. Iată ce scrie, de pildă, aici:

„Prin acest război, Hitler a sperat nu numai să apere poporul german împotriva comunismului, dar să și cucerească teritoriul în vederea colonizării. Hitler a pornit primul ostilitățile, deoarece a crezut că Stalin va începe în curînd războiul împotriva Germaniei. Pînă acum, însă, nu e încă clar dacă temerile lui au fost sau nu îndreptățite”.

— Falsificatori, și încă de cea mai josnică speță! — se indignează Vasili.

— Să te văd ce-o să soui cînd fi-o povesti isprăvile autorilor calendarului militar de la Bonn! — E vorba de „Soldatenkalender pe 1959”. În el războiul dintre Germania și Uniunea Sovietică este intitulat... „Agresiunea bolșevică!” Să revenim însă la „Manualul” nostru.

Am continuat să răsfoim volumul care răsplinea un iz de mortăciune, și ne-am convins din ce în ce mai mult că educația militară a micilor cetățeni ai Reichului de la Bonn începe încă de pe băncile școlii. „Manualul” după care se studiază istoria în școlile vest-germane nu se limitează însă numai la falsificarea unor evenimente cunoscute de întreaga lume, ci proslăvește fățiș nazismul. Iată, de pildă, cum înfățișează „istoricii” de la Bonn „încăunarea” fîhrerului: „În 1933, puterea a fost preluată de un om cu mînă de fier. El a dat o repostă hotărîtă roșilor, s-a arătat gata să instaureze ordinea și să dea de lucru tuturor, să restabilească puterea și marea Reichului în fața întregii lumi”.

— Nu cumva, pe copertă, figurează și numele doctorului Goebbels? — se interesează Vasili.

Nu mă îndoiesc, Goebbels s-ar fi arătat satisfăcut de activitatea educatorilor de la Bonn. Și cum să nu fie, cînd acestia se ocupă de otrăvirea spirituală a tineretului german, nu numai în cadrul școlii, ci și în afara ei. Recent, televiziunea vest-germană a consacrat o emisiune specială pentru copii închinată lui

SĂPTĂMÎNA